

Htawm Lawng Guil Pun Seura'

Ku'rin 1

1. Vang keutui'hpum' ka na': Plang kaw e' cang lip cang tem' htawm ri na', lo' ri guil a. Tu' htawm " K ", " k ", " Y " mae' " y ".

2. Ku'lo': vang tem', paenpung', ku' tem', pit', htawm ca'lang' muis nang rin mae' ku'pleh

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'ngom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' tu' muis ce na' tuil' ce nawk a ti peue hawc' ti peue.	Tuil' ce nawk tu' muis tem' ri na' nanggal' ti peue hawc' ti peue.
2.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 1 1. Lah' Ku'rin 1 2. Lah' ce mhawng' apom ka na'. 3. Lah ce mhawng' tu' htawm hk'u' ri cing' ka na'. 4. Lip ce nawk tu' htawm ut' keunam ka hpung'hang na'. 5. Lah' ce mhawng' hpung'hang ka na'. 6. Lip ce nawk leukah' ut' keunam ka hpung'hang na'. 7. Guil ce ri tu' htawm ut' nang hkawng hk'a'ruim ka hpung'hang na'. 8. Kah ce yeuh ku' mhaing' na'. 9. Kah ce hkvuik' ri	Ku'rin 1 1. Lah' Ku'rin 1 2. Lah' ce mhawng' apom ka na'. 3. Lah ce mhawng' tu' htawm hk'u' ri cing' ka na'. 4. Lip ce nawk tu' htawm ut' keunam ka hpung'hang na'. 5. Lah' ce mhawng' hpung'hang ka na'. 6. Lip ce nawk leukah' ut' keunam ka hpung'hang na'. 7. Guil ce ri tu' htawm ut' nang hkawng hk'a'ruim ka hpung'hang na'. 8. Kah ce yeuh ku' mhaing' na'. 9. Kah ce hkvuik' ri

		<p>tem' a hot' seun' nang htawm na'.</p> <p>10. Lip ce nawk leukah' ut' nang hkawng na'. Hawc' ko', kah ce hot' ri lip a.</p> <p>11. Tang lip ce nawk apom na' bae lal' loe' pok.</p>	<p>tem' a hot' seun' nang htawm na'.</p> <p>10. Lip ce nawk leukah' ut' nang hkawng na'. Hawc' ko', kah ce hot' ri lip a.</p> <p>11. Tang lip ce nawk apom na' bae lal' loe' pok.</p>
3.	<p>Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.</p>	<p>“Ka ” na' a ci' yeuh sa'nhaw' yeuh ce yawng sawe' ce nawk a nanggal'.</p> <p>Hawc' ko mhaing' ce, ka' na' a ci' kue' a' naeng? Mhaing' ce ri muis ka, mae' ka' na' a ci' ut' tawngnhaw' mhang' ce ri ka yeut, Hawc' ko' peue ci' yeuh keu nhaw' ri ka' na' mhang' ce ri ka yeut. Aen' na mhang' kon'ngom na' ce ri ka “Pe' ci' duing nyu ka' yeuh sa' nhaw'?” ku' lah' ce kon' nyom na' hot' ri tem' ri uin' a pang paenpung' na' yawo.</p>	<p>“Ka ” na' a ci' kue' a co' ri e' yeuh sa'nhaw' mhaing' ce ri ka. Lah' leung to' apon. Ti peue na' eun lah' a hawc'ko'lah' ce mhawng' lawng aen' a. Kue' a ka' ti tu' a lah' a ri pu ri, “A'mao, kaw a' heul' eo' ri ceu. A' na' sok ri hk'a.” A lah' yeuh keutit' ri a mao ti peue na eun, na' ka heul' rot ti vang kue' ku' hk'a na' ka teum' pu ri kaw ku' hk'a na' ing' ti vang ut' ri na' yawo. Hawc' ko' mhaing' ce ri ka. A ci' yeuh e' yawng keunaw'? Ku' lah' ce na' leuceng a. Hawc' ko' ka ce hot' rin a yawo.</p>
4.	<p>Ku' pleng' nang hk'u'</p>	<p>Rup ka “Ka' ” na' cip' a meuh ti ton hawc' ti tong hawc' ko' tuil'</p>	<p>Pleng' ce meuh muk ri ghah ce keuteul pu ri. Muk nhaw' muk awng'</p>

		<p>kon'ngom na' ce tang to' a seun' tu' ka ka' na' meuh a tu' ri na'. Punta kaw ce cang to' a na' ko' ghah ce meuh muk ri. Kon'nyom na' ce lawng heun' ko' cip' a ton heun' ghah ce meuh 1,2,3 muk naw' muk awng' ri tuil' ce to' a yawo.</p>	<p>sawng' sawng' tuil' ce is' vang ut', na' hawc' ko', sim', a'ta'fa', ka', tuil' ce is' muis' muk naw' muk awn' ri tuil' ce keutec a ri pu ri a' nhaw' lawng meuh muk sim' ko', plehng' ti' ri na' peul' seun' sim' na'. A'ta'fa' na' ko', hk'ac cing' ri. Ka' na' ko' neum' ri seun' ka' na' nang leuum' na'. E' lawng hawc' ghah a ko', va ce pleh a ti duih' yawo.</p>
5.	Ku'pleh ti sut'	<p>K, k, A, a, ka', ka, a, tu' awng' ce tem' a nang keunhat' cip' ri meuh klawk' ri na' tem' a hk'a naeng ka hawc' ko' tuil' ce ing' keutek a ri ka yawo.</p>	<p>Tem' tu' rin ce awm na' tem' a nang keu nat' cip' ri meuh klawk' ri na'. Tem' a hk'a'naee ka hawc' ko' tuil' ce is' keunhak' tem' tu' na', hawc' ko' ka ce ing' keutec, ing' sok a ri ku' tem' ri na yawo.</p>

Ku'rin 2

1. **Vang keutui'hpum' ka na':** Yeuh ri yawng ku'rin seunyaen' na meuh ka "N", "n", kah ri guil ce cang a meulam lam ri. Yeuh ce cang lip, cang tem', cang pawng' a meulam lam ri.
2. **Ku'lo':** Htawm klawng muis , mae' pit' mae' paenpung' guil htawm, mae' ku' lo' na' ce raen ri uin' a yeut.
3. **Ku'rin ti htan hawc' ti htan.**

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' tu' muis ce na' tuil' ce nawk a klawng muis ce na' lah' ce mhawng' a.	Kah ce kuh' cawng nawk muis ri na'. Ce lawn un' pawn tu' muis ri na' seura' na', eun na' lah' ce mhawng' a bae. Hawc' ko' eun na tuil' ce lip ri nawk a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 1	Ku'rin 1
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 2 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 2 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'hang ka ku'rin na' tiduih'.	Ngho' na' a ci' pe meuh ku' a'ye' keuting pun e' a' neng? Peue na' e' lawn un' som' uip' un' ut' pun e'. Uip' na' ko, a'ye' keuting ka pun e' gawm'euc'. Tem' muis ka ngho' na' kah ce ing' to' a ti duih' yawo.	Na na' a ci' kue' mun' pun e' yeuh sa'nhaw'? Lah'ce mhawng' a. Hkai ce mhawng' apom hk'a' naee ku'rin 2 na'. Kvah ce meuh muk ri, muk nhaw' muk awn' ri. Kah ce ris lawng ka na'. Va puri sa' lit a ti duih'. Ku' lah' eun na' seura'/ma na' eun na' tem' a ri paenpung' na' yawo.
5.	Ku'pleh nang hk'u'	Peue sawm na peue ci' yeuh sa'nhaw'? Mhaing' ce ri ka. Lak' duing nyu pe' nang sawm na aw? Kah ce yeuh lawng ka sawm na na'.	Peue sawm na na' peue ci' yeuh sa'nhaw'? Mhaing' ce ri ka, Lak' duing nyu pe' nang sawm na aw? Kah ce lah' a. Ce na' seue' a is' rup

			rang seura'/ma eun na' tang lah' ce mhawng' lawng ka na' yawo.
6.	Guil ce ri seng' htawm mae' ku'pleh	Ku' sawe' pe' na', pe' na' ing' cawng nanggal'. Tuil' puri nawk a yawo.	Ku'rin pe' na' ce gawm' euc' ka ing' lip a ti nya. Tuil' ce nawk muis ri na' keue' maen', "Pe' lawn nyu muis ri na' pe' na' kuh' lip a. Hawc' ko' pe' na' koe ing'.

Ku'rin 3

1. Vang keutui'hpum' ka na': Punta kaw ce cang tem' cang lip T, Y, na', guil ce yawng cang a.

2. Ku'lo': Htawm, Keunhat', Ku'tem' heun'ceu, Ting'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangaet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Muis ce na'tem' a nang keunhat' na'. Jang' ri yuk a, lah' laws' a, yeuh ce mhawng' yawng a ti peue hawc' ti peue.	Muis ce na'tem' a nang keunhat' na'. Jang' ri yuk a, lah' laws' a, yeuh ce mhawng' yawng a ti peue hawc' ti peue.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 2	Ku'rin 2
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 3 (nawk ku' kaw yeuh #2	Ku'rin 3 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee

		hk'a'naee ku'rin 1)	ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Seura' kaw eun kah ri lah' kon'nyom na' ce mhawng' lawng cing' ku' kaw ce lah' na'. Seunyaen' ku' kaw pe' lah'na' ata' a'ya pe' na' ce, ce ci' yeuh keunhaw'. Seura' na' eun kaw kah kon'nyom na' ce lah a, ku lah' ce na' eun kaw kah ri tem' a pang paen pung' / pangkeunhat' na', na'ce. Hawc' ko', ku' hawc' tem' na' ce, seura' na' eun kaw suip ri tit' a ri dal ka cawng' na' yawo.	Seura' kaw eun kah ri lah ko nang aet na' ce mhawng' lawng cing' ku' kaw ce lah' na'. Seunyaen' ku' kaw pe' lah'na' ata' aya pe' na' ce, ce ci' yeuh keunhaw'. Seura' na' eun kaw kah kon'nyom na' ce lah a, ku lah' ce na' eun kawkah ri tem' apangpen' (pangkeunhat') na', na'ce hawc' ko'. ku' hawc' tem' ce na' ce, seura' na' eun kaw suip ri tit' a ri dal ka cawng' na' yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce tem' hpunghang kah ce sawe' ku' yawng ku' cang ri na' ce.	Kah nang aet' na' ce sawe' Hpung na' lup a is' ruprang Hawc' seura' eun na' tang nawk ce na' yawo.
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh	Va ce yeuh ku'pleh lawng hpung' han' sat'hk'i nhaw' a ci' meuh ku puri yeuh sha' nhaw' kah ce keutec a ri puri yawo.	Va ce yeuh ku'pleh lawng hpung' han' sat'hk'i nhaw' a ci' meuh ku puri yeuh sha' nhaw' kah ce keutec a ri puri yawo.

Ku'rin 4

1. Vang keutui'hpum' ka na': "E" na' a ci' tem' ri yeuh sa'nhaw'?
Punta kaw ce cang yawng, cang lip a guil ce ri ka heun' heun'.

2. Ku'lo': Vang rin htawm Plang, ku' mhai' muis, raen ri pin' ten,
pin' ri is' keunhat' cip' ri meuh glawk' ri.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan:

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'ngom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' tu' muic ce na' nang keunhat' paing na', hawc' ko' glas ce nawk a. Ce na' ing' seut' tu' muis ri na', muis a nhaw' muis nangawn'. Ce na' ing' seut' a. Na' hawc' ko' kah ce ing' tuil' a ri Seura'/ma ka.	Sawe' kleum'hku' ti kleum' nang keunhat' paing na'. Leuvang' a is' vang kaw tem' tu' muis. Hawc' ko' tuil' keunhat' paing cip' ri uin' ri na' kah ce tem' tu' muis ri na' ri ka. Hawc' tem' ce a ko', kah ce ing' tit' a ri kleum'hku' tit' ri nanggal' na'.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	A'ta' a'ya na' lak' leumeus' ka puri aw? A'ta' a'ya lak' kue' ka na aw? Na ka a'ta' a'ya na' lak' pun ka ngho' heun' aw? A'ta' a'ya lak' teum' ka puri yeuh kan' aw?	Peunku' e' ci' yeuh keunhaw'? A'ta' a'ya ka ci' yeuh kan' keunhaw'? Tu' keuting rin e' peunku' na' a ci' meuh keunhaw'? Nang seuna' ka a'ta' a'ya na' a ci' kue' keunhaw'? A'ta' eun lawn heul' tawngnhaw' a'ya lak' hot' ka eun heul' aw?
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 4 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 4 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)

4.	Seura' na' eun mae'e nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung' hang ka ku' rin na' tiduih'.	Ten na' a ci' kue' a co' ri nya e' na' yeuh sa'nhaw'? Ten na' meuh ka ku' lo' ku' caee nang nya e', a ku meuh ku' lo' peue gawm' euc'. Aen' a e' kaw lah' kon'nyom na' ce mhawng' a. Ten na' a ci' pleng' ri neum keunhaw'? A'nhaw' ci' cang pleng' a?, Ten na' lak' yawng pe' a aw? Ten na' a ci' meuh keunhaw'? Va puri kuit a tiduih' pawh. (Sara'/ma mae'e kon'nyom.)	Ten na' peue ci' yeuh keunhaw' ri ka? Ten na' peue ci' pleng' a ri keunhaw'? Mhaing' kon'nyom na' ce ri ka. Sara'/ma mae'e kon'nyom va puri kuit a tiduih'. Ten lah' peue na' meuh ka ku' cang euc'. E' lawng caee a, a lawng euc' ko', a un' laee kue' tu' hkeul'. Kopti e' ri meuh e' peue, e' ku kaw cang rai' seun' awn' na. Yam kawn' ut' e' nang lok na' yeuh ri leumeus' keus htuk' lung puri.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Lah' a yeuh keutit' ri kon'nyom na' ce, "E' na' va puri pleh pawh." Hawc' ko' tuil' ce lah' 1,2,3 ce lawn heun' ko' lah' a rot 4,5 a ku cang yeut. Kon'nyom na' ce sum' heun', sum' leng gvah ce keuteul' puri. muk nhaw' muk awn' ri sawng' sawng' tuil' ce ut'. Na' hawc' ko', tok' ten na' loe' lhem' ti muk na' loe' peue leuk ce ing' nang gal' tuil' ce pleh a. Ku' nawk na' ce kah ce tuil' klawl' reng ce. (Tok' ten na' ceng' jang' a tang' glaeo' ri.)	Pang' maen' va puri nawk ku' kaw e' pleh nang hk'u' ka seunyaen' na'. Ten na' ti ku' aet' na' (ku' seurak' na') hawc' ko' gvah ce meuh muk ri, ti muk na' 2,3 peue kah ce leuk a, va ce pleh a lal' loe' pok, Na' hawc' ko' va ce lih hk'a' nok euc'. Na' ce rot euc' ko' tom' sai na' meuh dom' ri yeuh a dal ri meulam lam ri. Hawc' ko' ku' un' nang pun ri pleh na' ce, kah ce leuk a muk nhaw' muk awn' ri, hawc' ko'

			<p>kah ce tang' glaeo' ri heul' ri tom' sai na' ce na' pak' a pang sai na'. (pleng' sai na' tom' aet'.)</p>
6.	Ku'pleh ti sut'	<p>Pang' maen' ko' muk nhaw' mukawn' ka ce dhal ri meulam lam ri. Hawc' ko' tuil' ce is' con peue ce ti ri kan. Kah ce cu ri dhal ri tang' ri cing' ka na' seue' con na' is' seumu ti kleun' kah ce tuil' a ri puri ti peue hawc' ti peue. Muk nang nhaw' lawn hawc' nanggal' ko' pun nampat keuhti .</p>	<p>Ti keunhat' paing keuhti sawe' a is' rup pli', kleum'hku' na' ce sawe' a hk'om hk'uik. Na' hawc' ko' tem' ri uin' muis ka ku' sawe' ri na' nang keunhat' paing na' gawm'euc' uin' a meuh ri is' koe. Aen' na tuil' ce nawk a ku peue ri. Tem' muis ka na'. Kah ce ing' tit' a ri rup ka na'. Muis ka na' kah ri seun'rup ri na' yeut.</p>

Ku'rin 5

1.Vang keutui'hpum' ka na': Yeuh ri yawng ku'rin seuyaen' na' meuh ka N, n, kah ri guil ce cang a meulam lam ri.

2. Ku' lo': Htawm mhai' muis, pit', paen pung', htawm guil mae' ku' lo' na' gawm'euc' raen a yeut.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan..

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' tu' muis ce na' tuil' ce nawk a, klawng muis ce na' lah' ce mhawng' a.	Ka ce ing' tem' tu' muis ri na' koe. Na' un' cawp' ko' seura' eun na' ta tem' ce

			nawk a bae. Eun na' tang kah ce tem' a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 4	Ku'rin 4
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 5 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 5 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin ce na' mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'hang ka ku'rin na' tiduih'.	Ut' pe' tinya pe' ci' nyu kue' ri pang' yeuh sa'nhaw'? Muis pang' lah' ce na' seura' na' eun na' tem' a. A ci' kue' a' neng ceu. Seura' na' eun na' tang lah' ce mhawng' a.	Kon'nyom pen' na' a ci' cang keunhaw'? Ku' lah' ce na' seura' na' eun na' tem' ce nawk a. Teng' na' e'ci' cang seue' keunhaw' hk'a'naee ka? Ku' lah' ce na' seura' na' eun na' tem' ce nawk a. Teng' na' peue ci' ti keunhaw' pleng' a ri ka? Ku' lah' ce na' seura' na' eun na' tem' a.
5.	Ku' plek nang hku'	kah kon'nyom na' ce mok' lomlom puri. uin' pang' na' nanggal' ri na'. Seura' na' eun na' lah' 1, 2, 3 keutec ing' mok' a, a' nhaw' ci' pun ri mok' a eun na' pun nambat.	Ka kon'nyom na' ce ut' hk'a'tuh hk'a'col puri. Ku' ti peue na' eun na' huk' cheun' ku' ti peue na' eun. Ku' kang' ngai' ri na' eun na' keue' a ci' meuh a'nhaw'? Hawc' ko', seura' na' eun na' lah' ce mhawng' lawng ka na'.
6.	Guil ce ri seng	Ku' sawe' pe' na'. Pe'	Ku'rin pe' na' ce

htawm guil ce ri ku'pleh	na'ing' cawng nanggal' tuil' puri nawka. A'nhaw' lawn sum' is' keunhaw' ka ce sawe' a.	gawm'euc' ing' lip a ti nya.
-----------------------------	---	---------------------------------

Ku'rin 6

- 1. Vang keutui'hpum' ka na':** Punta kaw Peue cang tem' canglip C, c, na' kah ri guil ce cang a.
- 2. Ku'lo':** Htawm, Keunhat', Ku'tem' kuceu, Ting'. Seng'htawm, Rangraen "k, a, n, t, y, e, ng" aen' ce lo'ri raen ri uin' a.
- 3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.**

No.		Muk kon'nyom	Muk nangaet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Muis ce na' tem' a nang keunhat' na'. Jang' ri yuk, lah' laws a. Lah' ce mhawng' yawng a ti peue hawc' ti peue.	Seura' na' eun tem' tu'muis ce na' nang keunhat' na'. Hawc' eun na' kah ce ing' sok seut' meun ri na'.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 5	Ku'rin 5
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 6 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 6 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku'	Seura' kaw eun kah ri lah' kon'nyom na'ce mhawng' lawng cing' ku' kaw ce lah' na'. Ku' ceng' lah' ka na' pe' ci' yawng a yeuh	Seura' kaw eun kah ri lah' nangaet' na'ce mhawng' lawng cing' ku' kaw ce lah' na'. Seunyaen' ku' kaw pe' lah' na' "Ku' ceng' lah' ka

	to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	sa'nhaw' pe' na' lah' a, ku' lah' ce na' seura' eun na' hot' ri tem' a, vang un' lah' ce na' seura' eun kaw nyu ri lah' a yawo. Ku' tuil' ku'ceng' na' meuh ka Ten, Seunyi, Mak'saeng', Mae'htat, yawng keunhaw' na' nyuri lah' ce mhawng' a.	na' hk'a' naee ku' caee e' meuh hk'eung na' ce a ci' meuh keunhaw' na' ce, pe' na' lah' a yawo. Hawc', vang doh' vang pawn ka na' a ci' sum' lah' keunhaw'? Na' pe' na' lah' a, "Plang na' e' aw'... kaw e' un' htuk' ri lo' ku'ceng' yeut aw." Hawc' seura' eun na' tem' ku' lah' ce na' nang Keunhat' na' bae.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Seura' na' eun kah kon'nyom na' ce sawe' ruprang ten maee' seunyi na' saec ku' yawng ce na' ka ce sawe' a ku meuh yeut.	Seura' na' eun tuil' tu', " k, a, n, t, y, e, ng" na' ce eun na' ka ku'rin htawm na' ce ing' pawng' a puc thaeo' ri .
6.	Seng' htawm maee' ku'pleh	Guil ceri seng' htawm lawng ku'ceng' seura' na' eun bai rangraen ri uin' a yam cawo ri.	Guil ceri seng' htawm lawng ku'ceng seura' na' eun bai rangraen ri uin' a yam cawo ri.

Ku'rin 7

1.Vang keutui'hpum' ka na': " En " na' meuh ka tu' htawm e' na' ti ce yeut yeuh ri yawng, cang lip, cang tem' yawng a meulam lam ri.

2. Ku'lo': Ku'rin tu' htawm Plang, ku' klawng muis, ku' sawe' (hpung) rup, keunhat' ti lha', ku' tem'ri paeng pung', seumu.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'ngom	Muk nang aet'
-----	-----------------	--------------	---------------

1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Ti ri uin' ku' (cuit') ku' lhu' tu' tem' na', keuhti, Na' hawt' ko' tang' ri seura'/ma, ka sum' fuil'a ri a' nhaw' nanggal' a ku cang yeut. Ku' pun ri jang' ku' cuit' fuil' ka Seura'/ma na ko', eun kaw pun ri lah' lawng ku'rin hawc' peunku' na'.	Klawng tu' muis ce na' hawt' ko' mhaing' ce, " Lak' ut' samran pe' aw.?" Hawt' klawng tu' muis ce na' ko' va ce pleh 1,2,3 na' va ce kuh' cawng euc' seura'/ma ka na' lah' leu loe' ko' sawng sawng' sok pu ri ti muk na' a kaw ka ri meuh leu loe' peue yawo. Ut' a ri seura'/ma ka sum' lah' nambat a' neng a ku kaw cang yeut.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	A'chi' na' a ci' puc ri yamnhaw'? A'nhaw' ci' heul' kawn kangre'? A'nhaw' ci' sawl' a'ta' eun vang it' ri? Peun sum' na' a ci' kue' keunhaw'?	Peun ku' e' ci' rin keunhaw'? A ci' yeuh e' yawng keunhaw'? Peue na' e' hk'a' pul na' e' lawn it' ko', keunhaw' na' a ci' htawng' lok na? Gawm'euc' e' na' va pu ri lah' ris a ti duh. (lawng a'chi')
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 7 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 7 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han	Seunyaen' ku'rin e' na' meuh ka a' hk'ui. Yeuh ce yawng a meulam lam ri. A' hk'ui na' a ci' cang lo' caeng ri yeuh sa'nhaw'? Va puri kuit a ti duih'. "Kue' a	A' hk'ui na' a ci' peng' ri hk'a' keunaw' lak' yawng pe' a aw. A' hk'ui na' meuh ka caeng peue yawo. Mhaing' ce ri ku' cang caee ka

	ka ku'rin na' tiduih'.	kon'ngom ti peue eun sum' heul' keut chi'. Daecti eun hk'uin' kue' a' hk'uiip, Kopti a' hk'uiip ce na' keuting yawk' ka eun un' yawng kaw ri peus a yeuh sanaw' kuiing eun pleng' eun is' a' hk'uiip aet' ti meul' yawo.	a' hk'uiip na' yawo. Hawc' ko' lah' ce mhawng' "Yeuh ri seun' a' hk'uiip na' aw yeuh peue cang lo' cang caee ri aw. Lah' ce yawng a meulam lam ri pun ta kaw ce meuh peue chak' yawo."
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Ku' kaw e' plaeh seungaen' na' ko' ti keunhat' paing na', Hk'a' naeng ka na' ko' sawe' a is' pung hk'om hk'uih. (Upama a' hk'uiip, pli' na' ce) Hawc' ko' tem' a is' tu' meus tit' keunhat' aen' a pang maen pung' na' klawng ce ti peue hawc' ti peue ka ce htovong a, Anhaw' ceuk nangnhaw' ka ce htovog' a yawo. (ce lawng htovong' a, mhaing' ce ri ka a lo' mak mi a yawk' yawo)	Kah ce meuh muk ri hawc' ko' tuil' ce is' vang ut' kah ce ut' muk nhaw' muk awng' ti muk na' kah ce htovong ri keuting', keuting na' hawc' ko' sarama ka na' hot' ri keutek ce a'nhaw' lawng keuting ko' ce na' pun nambat nuing yawo.
6.	ku'pleh ti sut'	Kon'ngom na' ce gawm' euc' na " ka ce mok', ka ce kuh "' Sarama na' ka lah' ce mhawng' ui' lawng lah' kuh' ko' pe' na' mok', Ui' lawng lah' mok' ko' pe' na' kuh' aw. (Meuh ka ku'pleh gas') Ce	Pang' maeng' ko'va puri kuit ku'rin e' seungaen' na' pawh. Hawt' ko' ka ce lomlom puri a'nhaw' sum' lah' keunhaw' ripu ri ka ce lah' a yawo. Ce lawng hawc' mhaing' puri

		lawng hawc' pleh ko' va ce ta lip ku'rin na' ce pae hawt' va puri keului'ri yawo.	ko' sarama ka na' ta mhaing ce yawo. Ce ci' mhaing' keunhaw' ri piri ka ce na'lah' a yawo. (An' na meuh ka ku'pleh sum' ka e' yawng puri yawo)
--	--	---	--

Ku'rin 8

- Vang keutui hpum' ka na':** Vang Kaw ce yawng tu' Plng na' meulam lam ri cang tem' cang hpat' a yawng vang doh' vang pawng' ka na'.
- Ku' lo':** Htawm kawng muis, seura' ma pit' mae ku' kaw ka htuk' ri lo' na' ce Ku' kaw ka guil ri seuyaen', ku' kaw a htuk' ri lo', ku' pleh na' rang raen a yawo.
- Ku'rin ti htan hawc' ti htan..**

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tuil kon' nyom na' ce nawk muis ri na'. A'nhaw' lawn nyu muis ri na' ko' mok'. Ku'un' cawp' na' ce seura'/ma eun na' tem' ri tuil' eun nawk a bae. Kah eun hot' ti lah' a.	Gvah ce meuh muk ri. Keue' ri heun' leng ce na' 3, 4, muk. Leuk ce is' ro' ti ri peue. Seura'/ma na', eun na' mhaing' eun, "Mi ci' sum' hk'a keunhaw'?" Kah eun ing' sawe' a. Na' eun hawc' ko', eun na' kah ce lah' ku' sawe' ri na' yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce	Ku'rin 7	Ku'rin 7

	hawc' peunku' na'		
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 8 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 8 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lak' duing nyu pe' nang leu hku' aw? Tuil' ui' nawk hpung' hang nang leu hku' kue' hk'a'naee htawm na'.	Ku'rin e' seuyaen' na' a ci' meuh lawng keunhaw'? Pe' na' lah', a ci' a'ye' pun peue e' yeuh sa'nhaw'? Pe' na' lah' a aw. Leu na' a ci' cang lo' ri pun keunhaw'? Hawc' tang lah' ce mhawng' a.
5.	Ku'plek nang hku'	Keutui' hpum' ka na': na' eun ku'rin e' seuean'na' a ci' meu keunhaw' meu a "L" mak' lah' a ce na' in lah' a meun.	Keutui' hpum' ka na' kah ce ing' 2, peue ku' ti peue na eun na' lah' a. "Leu peue hku' peue yeuh ki. Ka na' yeuh rup rang ka na'.
6.	Guil ce ri seng htawm guil ce ri ku'pleh	Kon'nyom na' ce seue' ce is muis ku ceu mi na' tem' a mi na' lah' a 1, 2, 3 lah'hpai' a, a' nhaw' lawn meuh keunhaw' ce na'mok' yawo.	Kah ce lah'cawk mae' a' nhaw' lawn pun keunhaw' ko eun na' pun ri yeuh a' na' hawc' ko' ce na' ing' tem' muis ri na'ti paeng pung' na' seura' na' eun na' ka ce ing' yawo.

ku'rin 9

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem'

tu' hk'u' " M" mae' " m" aen' na, mae' cang lip
 htawm Plang na' meulam lam ri hkawn'
 keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw
 eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam
 lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw
 rangraen ri uin' a hawc' yeut.

2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat',
 hpung'hang heun' ceu,

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.		Muk kon'nyom	Muk nangaet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tu' hk'o' a meuh ku'rin ri hawc' na' ce ti htawm kaw' na' cip' pleng' a meuh tu' ri cip' a meuh (K, n, m, e, l, H, eu) cip' a meuh aen' ce yawo. Rangraen mi hawc' ti nya, yam rot mi nang cawng' na' ko' nanggal' ka yam un' nang guil mi ce na tuil' tu' pleng' mi na' ri ce peue ce keuhti yawo. Hawc'jang' ri tu' (K) na' eun na' kuh'cawng yawo, tu' tiri ceu na' seura' eun na' ut' nanggal' eun na' klawng ri lah' (K) a'nhaw' lawn yawng sum' tuil' ce jang' a lal' loe' peue a, a hkuin' kaw yeuh keunhaw' na' hawc'	Punnang keuting na' ce ko' tem' tu' (a, ceun, ceu, keun, teun) aen' ce tem' a nang keunhat' na' tem' a Ku' kaw yeuh loe' tu' yawo. Hawc' mi na' tit'gah' a nanggal' ce na' hawc' seura' eun na' fuil' a'tum' na ing' ri ce a lawn pen a'nhaw' ko' eun na' nyu ri ing' tos' keunhat' na' a lawn caw (ceun) na', eun na' nyu ri tem' tu' (ceun) na' ri pen' na' yawo. Hawc' ko' seura' na' eun suip ri kah nangaet' na' ce suipe ri fuil' a'tum' na' baee tipok a lawn caw a' nhaw' eun na' suipe ri kah ce ing' tos' keunhat' na' baee, kah ce yeuh a ti peue hawc' ti peue rot ri keunhat' na' euc' ka.

		euc' ko' tang ka ce mok' yawo.	
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku' meuh ku'rin 8 na' mhaing' kon' nyom na' ce ri tu' ut' hk'a' naee hkawn na' yawo. Mhaing' ce ri tu' 'hk'u na' yeut.	Kurin 8 na' hk'o' a meuh leukah' ton na' tang mhaing' ce ri ka yawo. nambat (16) na' tu' ut' hk'a' naee hkawng na'.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 9 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 9 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Nanggal' ka na' seura' na' kaw eun mhaing' kon'nyom na' ce ma pe' ce ci' yeuh kan' keunhaw'? kuiing' pe' ce ci yeuh kan' keunhaw'? mhaing' ce yawo. Ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yawo.	Seura' na' hawc' guil eun ku'rin hk'u' na' ce, hawc' eun na' mhaing' nang aet' na' ce e' lawn meuh nya hk'ul' na' e' ci kaw htuk' kue' hpum' yeuh sa'nhaw' ri puri makuiing' ce munhpum' na' a ci' kue' yeuh sanhaw' ku' yawng cang pe' na' ce, pe' na' lah' a hawc' seura' eun na' mhaing' ku' lah' ce na' yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Yam la ka na' kah ce kuip htawm ri na' tuil' ce is keunhat' peue tilha'. Lah' a ri ce ku' cang pe' na' tem' a hk'a' naee ka aw seura' eun na' lah' a tu' yawng pe' na' tem' a hk'a' naee ka. Kah ce tem' muis ri na' yeut na' ce hawc' tem' euc' ko' seura' eun na' tang ti ku'	Muk nang aet' na' ce ko' hk'a' naee ku'rin (9) tu' ut' hk'a' naee teuk ri na', tuil' yam ka kah ce tem' a, a' res minit a' nhaw' lawng hawc' nanggal' eunna' yut ti ri na'. Tu' tem' ce na' a ci' cawp' un' cawp' seura' eun na' tang suip ri nawk a yawo.

		tem' ce na' yawo.	
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh	Seura' na' kaw eun rang raen ri is' seng' htawm lawng a' ma a' kuiing' un' cang seng' htawm ko' kuit ku'pleh yawo.	Seura' na' kaw eun rang raen ri is' seng' htawm lawng a' ma a' kuiing' un' cang seng' htawm ko' kuit ku'pleh yawo.

Ku'rin (10)

1. Vang keuti' phum' ka na' " H, h, h " na' a ci' meuh keunhaw' yeuh ce yawng a meuhlam lam ri yawo. Yeuh ri cang lip, cang tem' a yawo.

2. Ku' lo' : Ku'rin htawm Plang, Paenpung', ku'tem' ri Paeng pung', Pi' seuval, keunhat' paing na' cip' a meuh glawk' ri yawo.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	muk kon'ngom	muk nang aet
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kon'ngom na' ce gawm' euc' va ce mok' dhal ri. Na' ce hawt' ko' ka ce kuh' ti peue. Ku' kuh' na' eun ka eun lah' muis ce na' ti peue hawt' ti peue yawo. Ku' lah' muis ce na' eun hawt' ko' gawm' euc' ka ce yuip eun yawo.	Kah ce mok' vangut' a'nhaw' vangut' nangawng' ka ce mok' seu vel' ri. Un' ti' ri na' pang leuvang ri. Yeup ngai ri yawo. Ce lawng hawt' ko' ka ce kuit yam kawng' aet ri. Ce ci' yeuh sanhaw' rot ti pang' maen' ka ce kuit a yeut yawo. Hawt' ko' mhaing' ce ri ka pe' ci' nyu keunhaw' pe' ci' pawn keunhaw', Pe' ci' kuit keunhaw' mhaing' ce ri ka

			yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	-A ci' kue' nyahkul' a' neng lhang'? -Ma kuiing' ce lak' tuing keuk' ka puri aw? -Kon' na' ka lak' is' ka puri keuyuit? -Ma kuiing' na' lak' pling' ka hpum' ri na' aw?	-Lak' sum' is' pe' ma kuiing sahawng' aw? -Ma kuiing pe' ce lawng yeuh ko' lak' kaw pe' cang mheh' ce aw? -Pe' lawng keuting kaw pe' yeuh ko' yeut? -Lak' ceuk pe' nyahk'ul' yeuh ko' yeut?
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 10 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 10 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Ku' guil e' seunyaeng' na' aci' lah' e' mhawng' keunnhaw' lak yawng pe' a aw. Lah' puri leuceng a hawt' ko' lah' ce mhawng' " Kue' a sim' ti tuh' a eo' ri nawk peue e' yeuh e' kan' yawo. A lah' a vae' meuh keunhaw' peue na' peue vae' saee' yeuh kan' kawm' seunyi yawo. A kuit a daecti a hk'uing' yawng a yawo. Un' duing yeuh ka a un' yawng a yawo." Sum' lah' ka na' e' lawng yeuh a kaw e' yawng a yawo.	"Sim' tit' a lah' a ri ngam hk'a' peue na' e' gawm'euc' a paong' a hk'awp' lok na' yawo. Kue' a ri yuik' tu' ri na' a lah' a ngam yawk'." Daecti sim' tit' a , a hk'uing' kue' huik' ngai' seun' peue na' e' yawo. Aen' a paw vari lah' ri keuting hk'a' peue na' peue nang keuting hk'a' e' kue' ka yeut yawo.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Ti paen' loe' meul' mae' seumu (30) kleung'. Hawc' ko'	Ku' ot' moeng lal'pawl. Ghah ce meuh loe' muk hawc'

		<p>ghah ce meuh loe' muk leuk ce ti peue yawo. Ka ce fuil' seumu na' nang paeng' na' yawo. A' nhaw' lawng hawt' nang klang' ko' pun nang pat nuing yawo (Paen' na' mae' seumu na' yeuh a seu ngai puri yawo.)</p>	<p>ko' leuk ce ti muk na' lal' peue yawo. Ka ce ing' nanggal' ti peue na' jawng tit' ri yawo. Ku' ti peue na' eun ko' eun kaw mang pawl' a yawo . Yam pawl' eun a na' ko' eun na' mak' va eun pukri saek' peu ngaeng' pawl' eun nyawk' nyaek' yawo. muk nhaw' lawng hawt' nanggal' ko' eun kaw pun nangpat nuing yawo.</p>
6.	Ku'pleh ti sut'	<p>Sim' na' peul' ka a ing' cot' yawo. An' a leuk kon'ngom na' ce ti peue yawo. Hawt' ko' ka kon'ngom na' peul' seung' sim' na' yawo. Kah kon'ngom na' eun peul sum' cot' tawngnhaw' kah eun cot' ti peue a ku kaw cang eun lawng hawt' cot' ko' kah eun mhaing' ku' cot' rina' eun yawo. Eun sum' mhaing' eun ri keunhaw' kah eun mhaing' eun yawo.</p>	<p>Ku' ut' nang cawng' na' ce gawm'euc' leuk ce ti peue yawo. kah eun ing' nanggal' ku' mok' na' ce gawm'euc' kah ce lah' a sum' kah sawe' pung keunhaw' ku' mok' na' ce gawm'euc' ka ce lah' a yawo. Ku' ut' nanggal' na' eun ko' eun na' hot' ti tem' ku' lah' ce na' yawo.</p>

1. Vang keutui hpum' ka na' :U, u, yam tem' ce tu' Plang na' tu' aet' na' tu' keuting na' a ci' kaw caee' ri taw haw' kaw ce cang yawng cang tem' yawo.

2. Ku'lo': Seura' na' eun ci' kaw guil keunhaw' peun sa' htawm pit' hpung' hang ku' kaw plek na' ce eun na' raen ri uin'a meuh lam lam ri yawo.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' ri uin' muis ce na' ka ce sawng' sawng' ing' seut' a awn' meuh a muis mi na' cawn mi na' yeuh ri pawn aw?	Tem' tu' muis ce na' nang keu nhat' na' ti tu' hawc' tit' a nang keunhat' na' kah ce ing' keutek a ti duih' yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 10	Ku'rin 10
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 11 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 11 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Kon'nyom na' lak' duing nyu pe'ma suip' un leumeus' kon' ri aw? Ma eun ka un' leumeus' ka eun ka ci' kah eun heul' tawnhaw? Lah' ce mhawng' lawng hk'a' a'mawo leumeus' yawo.	Mhang keutui' hpum' ka na': na' ce kuing' na pun e' na' a' ye keuting ka yeut aw? Hk'a'naee ya e' na pe' ci nyu yeus pun e' yeus sa'nhaw'? Kan' seucen na' a'nhaw' ci' maing' yeuh a?
5.	Ku' plek nang hku'	Tu' rin ce ut' hk'a'naee ku'rin ce na' nhaw' a ci' meuh tu'hk'u' e' na' kah ce	Kon'nyom na' kah ce tem' a nang htawm ri na' kah ce tem' a nang htawm

		ing' tem' a yawo. Hawc' ko' kah ce tem' a nang htawm ri na' ti htae' seura' na' eun na' eun na' tang eo' ri nawk ce na' yawo	ri na' 20 mi' nit' kah ce tem' a nang htawm ri na' a' nhaw' ci' cawp' un' cawp' kah ri nawk a meuhlam lam ri.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Kah ce ing' htal ri keuteul puri seura' na' eun na' lah' a' nhaw lawn kaw htuk' ri ut' hk'a tuh hk'a col seura' na' eun na' keue' ri ce meuhlam lam ri.	Kon'nyom na' ce tem' mae' kah ce ing' pawk' a, a'nhaw' lawn pun keunhaw' ko' eun na' lah' a yawo.-

ku'rin- 12

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin
htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem'
tu' hk'u' " P, p" aen' na, mae' cang lip htawm Plang
na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a.
Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah
ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw
pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc'
yeut.
2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat',
hpung'hang heun' ceu,
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No	Muk kon'nyom	Muk nangaet'
----	--------------	--------------

1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Nanggal' ka na' ko', seura' na' eun cip' hpung' hang ka, A' pe na' meuh pun' glip' eun na' sawe' ce nawk hpung na' nanggal' ce na', eun na' gvah ce meuh hpawn' muk hawc' seura' eun na' tuil' hpung' hang cip' ri na' ri ce peue ce ti muk hawc' ko'eun na' kah ce keu tec a tit' rup rang ri na' puc ri yawo.	Nangaet' na' ce ko' nanggal' ka seura' na' kaw eun nyu ri rangraen peunye hpawn' ceu, eun' na' rangraen a pun loe' muk. Peunye hpawn' ceu awn' na eun na' pak' a meuh htaeo' ri eun na' pleng' a pun ce, pun loe' muk. kah ro' na' ce manging' cuis' mu' na' lec keu tui' ka na' tang' vang keuting ka na' lih rot ti vang aet' ka na. Yam ro' na' cuis' ce a na' muk a' nhaw' muk nangawn' ce na' tuil' kaw' reng ce ro' ri na'. Yam hawc' ce a na' seura' eun na' lah' ce mhawng vang dos' ka na' " E' lawn yeuh keunhaw' na' kah e' kue' hpum' nhim' e' hkawn' pun a rot ti sut' ka yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Kurin 11 na' ku' meuh tu' ut' nang teuk na' ce kah ce lip a meulam lam ri.	Kurin 11 na' ku' meuh leukah' ti ton na' kah ce lah' a tipeue hawc' tipeue.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 12 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 12 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)

4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Seura' na' eun mhaing' kon'nyom na' ce lak' duingnyu pe' a' pe aw? A' pe na' a ci' yeuh sa'nhaw'? Lak' duing pawn' pe' keune a' pe aw? . Ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yawo.	Nangaet' na' ce ko' a' pe na' ko', lak' kue' ka a'co' pun peue e' yeut aw? A ci' yeuh sanhaw'? A ci' kue' ritroe yeuh sanhaw'? Ku' yawng ce na' kah ce lah' a seura' na' eun ko' eun kaw nyu ri tuil' yam pun ce meulam lam ri. Ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yeut yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a	Kah ce sawe' hpung' hang ka a' pe na' seura' eun na' guil ce ri sawe' meulam lam ri	Nangaet' na' ce ko' ku'rin 12 meuh leu kah' ti ton na' kah ce tem' a sawm' lah'
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh	Kon'nyom na' ce ko' tu'hk'u' guil ce hawc' ngon' na' kah ce yeuh a meuh ku' hpeh. " <u>L. I. U. u. E. e. C. c</u> " tu' aen' ce tu'nhaw' a ci' meuh tu' aet' tu' keuting kah ce gvas a kah ce sawng' sawng' uin' a ti duih'. Gvas ce meuh loe'muk yeuh a, tu' kaw ce pleh na' pleng' a heun' heun' vang tisut' yam hawc' ce na' seura' eun na' caet ri nawk tu' gvas ce ri uin' na' nhaw' a ci' cawp un' cawp' a' nhaw' lawn cawp' ko' eun na' pun hpa'ta'ma yawo.	Guil nang aet na' ce ri seng' htawm.

Ku'rin (13)

1. Vang keuti' phum' ka na' : " S, s " na' tem' a ri yeuki' yeu ri yawng, cang tem', cang lip a yawo.

2. ku' lo' : ku'ron htawm Plang, ku' glawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung', keunhat' paing.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Va ce ing' mok' vangut' a'nhaw' vangut' nang awng' gawm' euc' ri yawo. Tuil' ce is' keunhat' peue ce tiri nhah' hawt' ko' ka ce tem' ku' ceuk ri na', Hawc' ko' kah ce lah puri mhawng' a pawh. Na' ce hawc' lah' a ko' kah ce tuil' puri is' a yawo. (Meuh ka ku' tem' ce nang keunhat' na' yawo.)	Pang' maen' ko' kawn' buih yuk' rot ce nang cawng' na' ko' mhaing' ce pe' pawng' ngup keunhaw'? Hawc' ko' tuil' ce is' keunhat' ti ti nhah' kah ce tem' tu ri ka. Na' ce hawc' tem' a ko' kah ce tuil' a ri puri yawo. Hawc' tuil' ce a caeng e' na' kah ce lah' ku' tem' na' yawo. (Ku' lah' na' eun a hk'uing' kaw meuh is' eun na' a kaw meuh ku' tem' peue na' yawo.)
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	-E' ci' nawng leung keunhaw'? -A' pe na' a ci' heul' tawngnhaw'? -A' pe na' a ci' keunhaw'? -A' pe na' sawm' a dul ri na' nang keu tui' na'	-Lak' tuing nyu pe' a' pe aw? -A ci' toh seueung' na' yeuh sanhaw'? -Lak' duing pun pe' ri hk'a keune a' pe aw? -A ci' meuh a' pe

		yeut aw? -A' pe na' a ci' toh keunhaw'?	yeuh sanhaw'? -A' pe na' a ci' meuh nang yeuhsa'nhaw'?
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 13 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 13 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lah' ce mhawng' lawng aen' a "Kue' a keusang' ti tu' a heul', Na' a rot lang' hk'a' ko' a nyu a'muic' ti tu', " A'muic' na' a klat' keusang' na' a lah' kaw ui' hk'ah mi caen. Un' lat' mi ri ui' aw'? Kaw ui' hk'a mi caeng a cang' con ti kang maee' con sang hk'ang na' a ruip keusang' na' el' ri yawo. Keusang' na' a lhat' a huk' kleum' kh'u' na' yawo." A ci' sum' lah' e' mhawng' keunhaw' vapuri kuit a tiduih' pawh.	Kue' a keusang' tiduh' a eo' sok ri is' pu yawo. A nyu keusang' na' ce heun' daecti a un' seun' a. Keusang' tit' a ko' huik' ka na' ca a ri leupeul a ta lan' hk'a' is' hk'a' keusang' seudu na' a sok seun' tiri na' a hkuing' nyu. Decti a ut' mae' keusang' un' un' seun' tiri na' yawo. Peue na' e' cang kue' e' phum' seun' keusang' na' yeut uin' sati ri paw vari kue' yeuh keutit' lah' ce mhawng' a meulam lam ri yawo.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Mok' lom lom puri hawc' ko' ti ce lih ti peue. Hawc' ko' tuil' eun cang' plehng' ti peng' kah eun lom lom ce ku' cang' eun na' sum' uing' a tawngnhaw' a ku cang yeut. Plehng' na' lawng ut' hk'a' to' a' nhaw' ko' eun na'	Tem' tu' na' un' cang sut' yawo. Tem' ri tuil' tu' nang paenpung' ti tu', Kah ce li ti peue tuil' eun tem' ku' ti sut' ka ku' tem' ri a' yawo. (Upama-sim' na' tu' ti sut' ka na' meuh ka 'm') Tem' a yeuh ko' a'nhaw' lawng cang

		seut' a ruip ku' eun uing' a hk'a' to' ri na' yawo. Ruip ri fuil' eun' yawo. A lawng pen eun ko' eun na' tang cang' a ta uing' a hk'a' to' eun peue seubu na' yawo.	ko' kah' ce ing' tem' a ti peue hawc' ti peue yawo.
6.	Ku'pleh ti sut'	Tem' ku'rin e' seungaeng' na' meuh tu' ri ti ti tu' tuil' ce toh' a yawo. (Upama-a'ruk na' ko' A', R, U, K, Tem' a nang keunhat' na' tiri t' yawo.) Ti peue na' ti tu' kah' ce sok a is' pu seun' a'ruk na' aw. Pun seungaeng' ko' peu nhaw keu li' ri yawo aw.	A pon peunawm' na' yeuh a meuh tang' leng. A' nhaw' ci' kaw meuh keusang' sok ri is' pu na' leuk ce ti peue keusang' seubu na' ko' gawm' euc' ce yawo. Va puri pleh a tiduih' pawh.

Ku'rin 14

1. Vang keutui hpum' ka na' : keutui' hpum' ka na': na' kaw ce yawng tu aet' tu' aet' tu' keuting na' kaw ce yawng a meuhlam lam ri yawo.
2. Ku'lo': Seura' na' eun ci' kaw guil keunhaw' peun sa', htawm pit', hpung' hang ku' kaw plek na' ce eun na' raen ri uin'a meuh lam lam ri yawo.
3. Ku'rin ti htan hawc' ti hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh	Tem' ri uin muis ce	Kah ce ing' pawng'

	nanggal'.	na' kah ce sawng' sawng' ing' seut' a awn meuh kah muis mi na' cawn mi na' yeuh ri pawn a aw?	muis ri na' seura' na' eun na' tem' a ri paeng pung' na yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 13	Ku'rin 13
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 14 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 14 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Kah ce ing' tem' muis ri na' ti peue hawc' ti peue ku'un' cawp' na' ce ta kah ce tem' nawk a yawo lak' duing nyu pe' sim' paing aw?-Sim' na' a ci' kue' a neng ceu?- ku' lah' ce na' seura' na' tem' ri uin' a ri paen' pung'na' yawo.	Kon'nyom na' ce Sim' na' pun peue e' na' a ci' cang lo' pun' e' yeuh sa' nhaw' kah ce ing' tem' a ri paen' pung' na' ti peue hawc' ti peue, ci' lo' pun peue a' neng ko' seura' na' tem' ce nawk a yawo.
5.	Ku' plek nang hku'	Tu' rin ce ut' hk'a'naee ku'rin ce na' nhaw' a ci' meuh tu' hk'u' e' na' kah ce ing' tem' a yawo. Hawc' ko' kah ce tem' a nang htawm ri na' ti htae' seura' na' eun na' eun na' tang eo' ri nawk ce na' yawo.	Kon'nyom na' ce lah' Ku' ut' hk'a' naee lok na' sat' hkli na ku' sum pawn pen a' ing tem' muis ka na' pe' na' sawe' muis ka na' yawo.-
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Kon' nyom na' ce a'nhaw' lawn cuip' hk'o seun ka na'	Keutui' hpum' ka na': Kon' nyom na' ce gvah ce meuh

		meuh ti ku ku' un' kue hk'o seun puri na' kah ce ut' ti duih' ce na' paing ruprang U, awn' na yawo.	muk ri rot ti 8, hawc' seura' na' eun na' lah' a 1, 2, 3 ce na sawng' sawng' sok muk ri a' nhaw' lawn kleuc' ko' ce na' ta yeuh a bae hawc' ko' seura' eun na' lah ce mhawng' a yawo.
--	--	---	---

ku'rin- 15

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem' tu' hk'u' " l " aen' na, mae' cang lip htawm Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc' yeut.
2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu,
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.		Muk kon'nyom	Muk nangaet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kon'nyom na' ce yam un' nang rin ce htawm na' kah ce ing' seut' muis ri na' meun. Yam plo'e' cawng' ri na' tang kah ce ing' uin' a yawo.	Nangaet' na' ce ko' tem' tu' muis ce na' nang keunhat na' kah ce kuh' cawng tuil' ce nawk tu' na' a'nhaw' lawn nyu tu' muis ri na' eun na' mok'.
2.	Tang	Mhaing' ce ri ku'rin14 tu'	Ku'rin 14 hk'o' a

	mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	hk'u' rin ri peun ku' na' a ci meuh keu nhaw' tang kah ce lah a, hawc' tang kah ce lah' tu' ut' hk'a' naee hkawng na' bae ti pok yawo.	meuh leu kah' titon na' kah ce lip a meuh muk ri, saec' meuh tu' hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 15 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 15 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Seura' na' kaw eun mhaing' kon'nyom na' ce "kue' pe' el' ti nya ri yeut aw? El' na' a ci'ut' tawng nhaw' ngon'? El' hk'i na' seun' ka el' ut' tinya na' yeut aw? Mhaing' ce kah ce lah' ku' yawng ku' cang ri na'. Ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yawo.	Nangaet' na' ce ko' el' na' a ci' kue' a' neng ceu, el' ti ceu na' ci' hk'a pal keunhaw' mhaing' ce Ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce tem' tu' ut' hk'a' naee teuk na' meulam lam ri. Kah ce kvuik' ri tem' meulam lam ri	Nangaet' na' ce ko' kah ce sawe' hpung el' na' hawc' ce na' lup a is' hpiu'.Seura' na' na' eun ko' eun hkuing' kaw va ri guil ce ri sawe' kop meuh ce nang heng' na'.
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh	Va ce hlup' a ri seng' htawm	Va ce hlup' a ri seng' htawm

Ku'rin (16)

1. Vang keuti' phum' ka na' : " O, o " na' tem' a ri yeuki' yeuh seng' ka na' htop', Yeuh ri yawng, cang tem', cang lip a yawo.

2. ku' lo' : ku'rin htawm Plang, ku' glawng muis, Paeng pung', ku' tem' paeng pung', Keunhat' paing, con, Pen', Nam nom' sa' li, Mak' som cem'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' tu' na' meuh ti thae'. Tem' a hk'ao ri lal' loe' thaeng'. Cip' a meuh to' ri kah ce ta to' a nang paeng pung' na' ta yeuh a meuh thaeng' ri yawo.	Leuk peue timuk na' loe' loe' peue tuil' ce tem' tu' ti ti tu' ti peue tem' na' ce ko' mak va ce nawk is' puri sawng' sawng' tuil' ce tem' a yawo. Hawc' ko' ka ce tit' a nang paeng pung' na' ti peue hawc' ti peue na' ce hawc' tit' a ko' ku' mok' na' ce kah ce lip a yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	-El' na' a ci' meuh a' neng tu'? -El' nang nhaw' a ci' lah' keutawm'? -El' cuk na' a ci' ta lah' keunhaw'? -El' ma na' a ci' ta lah' keunhaw'? -A' neng seunyi el' na' a ceh?	-Lak' yawng pe' lawng ka el' na' aw? -El' na' kue' a ri is' pu cot' cu ri aw? -El' nangnhaw' na' a ci' leuol' peun ngup na'? -A' neng seuny ko' ka na' a ceh? -E' ci' cang cang yeuh keunhaw' ri el' na'?
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 16 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 16 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)

4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Hk'o' am' yawk' ka le' kaw ui' lah' pe' mhawng' a. Ku' meuh seura'/ma na' pe' tang lah' kon'ngom na' ce mhawng' a aw. "Meuh eun peue ti peue eun kaw som'. Peue na' peue peuk eun is' uip' hawc' eun keue' ri uip na' eun lah' a a' lo' con ut' nang paeng' na' rup a kaw seu ceng le'" Eun lah' ka keutit' yawo.	Kue' a con lal' kan a meuh a' mawo puri nyawk'. peue paing' ka nang veng. A kue' ti seunyi peue ing' leuvaeng ku' ti kan na'. A vang ku' ti kan na' yawo. Daecti na' meuh bae ti seunyi ko' peue ta ing' leuvaeng' ku' ti kan na', Na' a rot ti nya ko' a ta nyu a' mawo ri na' yawo. E' lawmg yeuh ku' chak' ko' e' kaw punri hk'eup' ku' chak' na' yawo.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Gvah ce meuh muk ri hawc' ko' muk nhaw' muk awng' sawng' sawng' tuil' ce is' vang ut' paen' ti meul', mae' mak' som cem'. Ti muk na' phawng' kleun'. Con na' phawn' kan. Muk nhaw' muk nhaw' tuil' ce is' a. Ti muk na' leuk ce phawng' peue. Hawc' ko' kah ce dal ri ku' ut' nanggal' na' eun tang' ri. Hawc' ko' 1, 2, 3, tang' kawc con na' ri moe ri na' kut mak' som cem' ut' nang namnom nang paeng' na' yeuh ri pun a	Tem' apom nang ku'rin 16 na' tem' a meuh ton ri kue' a 16 ton. Nawc ce ce ci' kue' a neng peue gvah a ku ce aw. A lawng kaw un' ku ko' gvah ce ti ton na' lal' loe' peue a ku kaw cang yeut. Hawc' ko' kah ce ing' to' a paeng pung' na' ti ton' hawc' ti ton' yawo. A ci' meuh apom tawnnhaw' na' mhaing' ce ri ka yawo.

		gawm' loe' ce ri yawo.	
6.	Ku'pleh ti sut'	Gawm' euc' ce va ce lih hk'a' nok na'. Hk' a' nok na' yam un' nang lih ce na' moe' keutawm' ti kleun'. Kah ce sok keutawm' ti kleun' na' a' haw' lawng nyu a ko' eun kaw pun ri hk'a a yawo.	Maet' maen' ko' kah ce sok loe' ce. Ce na' sok ngoh' hpawn' kleun', A'muic' hpawn' tu', Lah' mak' mong lal' lah', Hawc' ko' seumu 18. Kah ce sok a vae vae na' hawc' ko' peng' a meuh kang ti tu'. hk'e puri nawk' nanggal' a' nhaw' lawng hawc' nanggal' ko' pun nang pat nuing yawo. (Lhah' na' meuh ka yuk' ka, seumu na' meuh tu' ka, ngoh' na' meuh ka ku' hk'a ka, A'muic' na' meuh a' mawo puri.)

Ku'rin (17)

1. Vang keutui' hpum' ka na. Kon'nyom na' ce ceng' ri tu' Plang na' meuhlam lam ri yawng Tu' eat' tu' keuting na' yawng vang Doh' vang pawng' ka na' meuhlam lam ri yawo.

2. Ku' lo'- Htawm klawng muis seura', pit', paen' pung', guil htawm, ku' lo' na' euc' lo' ri raen a yeut.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan..

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' ri uin muis ce na' kah ce sawng' sawng' ing' seut' a	Seura' na' pun kaw ce cang tu' Plang eun na' seue' ce is'

		awn' meuh a muis mi na' cawn mi na' yeuh ri pawn a aw?	muis ku hk'a eun kah ce ing' tem' a ce na' kawn' cang ku ceu ri.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 16	Ku'rin 16
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 17 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 17 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Kon'nyom na' ce ing' sok muis ri na' tem' a kah ce ing' sok a, hk'on' a ti duih' hkawo hkaee' a ti duih' kah ce sawng' sawng' ing' sok a ce ci' cang un' cang na' seura' na' eun na' kawn' yawng a yawo.	Kon'nyom na' pe' ya na' a' ye' keuting ka yeut aw?- hk'a' naee lok na' Ku' un'lo' ya na' a ci' kue' a nhaw' Ku' lah' ce na' seura' na' eun hkuin' na' laee tem' a leuk' a is' nang tem' ti ri peue yawo.
5.	Ku' plek nang hku'	Tu' rin ce ut' hk'a'naee ku'rin ce na' nhaw' a ci' meuh tu' hk'u' e' na' kah ce ing' tem' a yawo. Hawc' ko' kah ce tem' a nang htawm ri na' ti htaee' seura' na' eun na' eun na' tang eo' ri nawk ce na' yawo.	Kon'nyom na' ce kah ce ing' pleng' rup rang ya na' gvah ce meuh muk ri tuil' ce is' nambat muk a'nhaw' muk nangawn' kah ce ing' pleng' rup rang ya muk nhaw' ce lawn hawc' ce na' pun nanggal' yawo.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Kon'yom na' ce anhaw' lawn cuip' hk'o seun ka na' meuh ti ku ku' un	Kon'nyom na ce gvah ce meuh muk ri leuk ce is' ro' ti ri peue, muk eun na'

		kue' hk'o seun' puri na' ka na' ut' ti duih' ce na' pieng' ruprang U, awn' na yawo.	ce na' ce lah' keunhaw' ro' na' eun na' sawe' a seura' na' eun tuil' eun is' a pom ti do' yawo.
--	--	--	--

ku'rin (18)

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin
htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem'
tu' hk'u' " t " aen' na, mae' cang lip htawm Plang
na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a.
Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah
ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw
pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc'
yeut.
2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat',
hpung'hangg heun' ceu,
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.		Muk kon'nyom	Muk nangaet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Seura' na' eun tuil' keu nhat' ri ce eun na' kah ce tem' tu' muis ri na' ri ka.A nhaw' lawn hawc' ko'eun na' ing' ap ku' hawc' tem' ri na' ri seura' eun.Seura' na' kaw eun nyu ri ko' ce hawc' tem' a rot ti hawc' ce.Na' rot yam kaw lih hk'a' cawng' ko' seura' eun na'	Nanggal' ka na' ko' seura' na' kaw eun tem' ri uin' tu' muis ce na' euc' nang keunhat' ril' na' eun na' bawl' ri seue' a nang ku' ti ri ceu, eun na' kah ce ing' pawk' a, a lawn un' meuh tu' muis a' nhaw' ko' eun na' tang suip ri tuil' a ri cawo' ri na'eun.

		tang lip ce mhawng' ku' tem' ce na', a lawn kue' vang kleuc' seura' eun na' tang lah' ce mawng' a yawo.	
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Mhaing' ce ri ku'rin 17 tu' hk'u' rin ri peun ku' na' a ci meuh keu nhaw' tang kah ce lah a, hawc' tang kah ce lah' tu' ut' hk'a' naee hkawng na' bae ti pok yawo.	Ku'rin 17 hk'o' a meuh leu kah' titon na' kah ce lip a meuh muk ri, saec' meuh tu' hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 18 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 18 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Mhaing' kon'nyom na' ce lak' duing met' pe' aw? Ka' na' a ci' ut' tawng haw' a ci' hk'a' keu nhaw'? Ka' na' a ci' hleu' ri keu nhaw'? mhaing' ce Ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yawo.	Meuh pe' nang aet' na' lak' duing sang' pe' a' mawo aw? Pe sang' a' mawo ngon' ce ci' kue' hpum' ri pe' yeuh sanhaw'. Hka' naee ku' hk'eup' nyu pe' na' pe' na' lah' a, ce lawn heun' na' kah ce lah' a ngon' leu ceng ku' lah ce na' ngon', ngon' mhai' a ri keu nhat' na'.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kon'nyom na' ce ko' tu' hk'u' rin ce tang' ri " <u>nabat keuhti na' rot ti kul' seudi</u> " tu' hk'u' rin ce na' ce, ce ci' pawn na' a' neng na' tang kah ce tem' a. Un' va ri kah ce nhawk nang htawm	Nangaet' na' ce ko' ku'rin ce tang' ri " <u>nabat keuhti na' rot ti kul' seudi</u> " na' ce sum' sawe' hpung ka nhaw' a ce na' leuk ri sawe' a meun yawo.

		na' kop ri ce ci' pawn na a' neng na' sawn' ri kah ce yeuh a yawo.	
6.	Seng' htawm maee' ku'pleh	Va ce hlup' a ri seng' htawm	Va ce hlup' a ri seng' htawm

Ku'rin (19)

1. Vang keuti' phum' ka na' : " -K " na' tem' a ri yeuki' yeuh seng' ka na' htop', Yeuh ri yawng, cang tem', cang lip a yawo.

2. ku' lo' : ku'rin htawm Plang, ku' glawng muis, Paeng pung', ku' tem' paeng pung', Keunhat' paing, con, Pen', Nam nom' sa' li, Mak' som cem'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Sawe' ta phung na' tuil' ce nawk a, kah ce tem' a is' muis yawo. Tit' ta phung puin' ri na' ri paeng pung' na' kah ce ing' tit' a ri ka yawo. (Muis ka na' ta phung ka na' yeuh a cawp' puri aw)	Tem' muis ce na' ku peue ri nang keunhat' paing na'. Sum' sawe' phung keunhaw' aku kaw cang yeut. Nang keunhat' tem' tu' muis na' ce lawng hawc' cawng ti a ing' tit' a keunam ka maee' paeng pung' na' yawo. Aen' meuh ka ku' pleng' ce meung yeuh a a' ye' keuting tit' a nanggal', kaw a yeuh ce ren'.

2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Amawo na' ka ci' heul' tawng nhaw'? Lak' leumeus' ka puri aw? Pun ka ka' heun' gawm' lal' peue ri aw? Lak' kue' pe' a'mawo yeuh ko' yeut aw? Pe' lawng pun ku' hk'ah lak' gvah pe' awng' ri ce na' ce aw?	Lak' pun pe' ri is' a'mawo yeuh ki' hawc' aw? Phum' pe' na' lak' cang tukyak pe' hawc'? Pe' lawng heul' tawnnhaw' pe lawng pun ku' hk'a lak' duing kuit pe' a'mawo, Ma kuiing', Awng' ri ce aw? Pa' lawng meuh ku' pun ka' heun' na' eun lak' kaw pe' tuil' a'mawo un' pun ri na' is' aw? Vapuri hk'am' sa'ki' gawm'euc. ' "Tang neum seunyaen' na' heul', kaw yeuh ri kue' hpum' cang gvah puri yawo."
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 19 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 19 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Meuh ce muk ri ce eo' sok ri hk'a. Ce meuh cak' lah' peue tit' a ce hk'o' leumeus' hk' a' sat' 'na' ce. Vang hk'o' leumeus ce na' meuh ka ri reung' ce na' yawo. Na' ce heul' tawngnhaw' ko' ce hot' puri heul' ce ut' tiduih' rot ti yeum ri yawo. Peue na' e' sum'sam' ran sum' kuitnyhap' ut' tiduih rot ti yeum ri leumeus' puri pawh.	Cak' ti muk tit' un' laee nyu a ri pam lal' loe' seunyi. Na' a nyu rip tit' a ko' keu chang puri pam a. Kop ti pam ka vae vae a neuk' ri ka yawo. Ku' a keucheng' na' a neuk a yeum ku' a pam koe koe na' a kuin' ri yeum yawo. Sum' lah' ka e' mhawng' paw vari cang keucheng' puri.

			Meuh ti muk ko' gvah a keueul puri. Teuk' ti' puri va ceu chat Plang e' yuk' hawn' ceu.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	<p>Muk cak', Muk lic, Muk peue gvah ce meuh loe' muk. Hawc' ce cawng lah' ce mhawng' a. Muk cak' na' kaw ce meuh nang meh' ri yawo. Muk lic na' ce kaw meuh peue hk'a heun'. Muk peue na' ce meuh seura'/ma. Cawk' mae' a' nhaw' lawng pun nangnhaw' ko' ce na' meuh a. Seue'a is' nambat 1, 2, 3 sum' tem' nangnhaw' a ku kaw cang. Ut' ti seura'/ma na' pe' yawo. Tok' keuti na' ko' yeuh a nanggal' hawc' ko' sum' seugi muknhaw'a ku meuh ku' puri hk'am' seugi na' yeuh a hawc' bae ti muk hawc' ti muk yawo.</p>	<p>Ka ce mhin' 1, 2, 3 pawh. 1 na' meuh ri is' 2, 3 na' yeut sawng' sawng' meuh muk ri yawo. Leuvai, Bohpeue, seunat, tuil' ce yawng a. Lah' ce mhawng' leuvai na' kan a ri Bohpeue. Bohpeue na' kan ri seunat. Seunat na' kan ri peue. Muk 1, Muk 2, Muk 3, sawng' sawng' tuil' ce is' vang ut' caeng. Lal' muk na' hk'e puri nanggal' muk nhaw' ce lawng kan li. Ku' pe na' ce ta pleh mae' ku' un' nang pun ri pleh na' ce. Ce lawng pe ko' pun nambat nuing. Na' hawc' ko' ku' kan na' ce tang pleh mae' ku' kan peu awm na' yawo. Muk nhaw' lawng pe lal' muk ko' pun nambat nuing yawo.</p>
6.	Ku' pleh ti sut'	<p>Seunyaen' e' ci'guil keunhaw' mhaing' ce ri ka. Hawc' ko' mok' ri</p>	<p>Gvah ce meuh ti muk na' phawng peue. Kah ce lah' leung</p>

		dal ri phawt' ri maik pang kui' puri aw. Kah ce lah' " a'mawo seunyaeng' tal me kaw ui' hk'o' ri mait seuPlang' me na' aw." Lal' peue tikuh' ka ce maik puri ti peue hawc' ti peue yawo.	ku'rin e' seunyaen' mae' ku'pleh na' ce kah ce kuit a. Hawc' ko' kah a nanggal' yawo. (Ce ci' pawn keuhaw' yeuh ce yawng a.)
--	--	--	--

Ku'rin (20)

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' yom na' kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng a yawo.
2. Ku'lo': Htawm hklawng muis, seura'ma, pit'.
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tem' tu' muis ce na' kah ce ing' keutek a ri puri .	Seue' ce is' muis, Ku' kaw yeuh na' ing' tem' a ri paen pung' na'.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 19	Ku'rin 19
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 20 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 20 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka	Lak' duing som' pe' uip' leunga aw? Ku tan uip leunga na' a ci' yeuh sa' nhaw?ku' som' a na' a ci meuh a'nhaw' seura' na'	Lak duing som pe uip' leunga aw uip' leunga na' pun peue e, a ci' kue' a co' pun e' yeuh sa'nhaw'.uip' leunga

	ku'rin na' tiduih'.	eun na' lah' ce mhawng' lawng ka na' yawo.	na' a ci' ruprang ka na'ing tem' a pang paeng pung'na'.
5.	Ku' plek nang hku'	Nangaet' na' ce kah ce ing' tem' ruprang ka uip' leunga na' ing' tem' a ri paen' pung' na' tem' a htaw lawl ce lawn un' pun a htaw lawl ko' seura' na' eun na' tem' ce nawk a yawo.	Kon'nyom na' ce pleng'ri htaw lawl seun uip' leunga na' ce na' sok ri meuh ku puri tit' puri.hawc' ko'seura' na' eun na' lah ce mhawng' lawng ka na' yawo.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Kah ce lah' cai hawc' ko' ce na' lom lom seura' na' eun na' seue' leuum' na' nang kawk' na' seura' na' tet ting' na' ce na' jang kawk na' hawc' ko' tang' a ti peue tuil' a lom lom pu ri yawo.	Kah kon'nyom na' ce ing' tem' so'lo plang ri paen' pung'na' tem' tu' plang na' kah ce lah' a meuh so'lo ce lawn un' cang ko' seura' na' eun na' lah' ce mhawng' a yawo.

ku'rin(21)

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem' tu' hk'u' " Hk, hk " aen' na, mae' cang lip htawm Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc' yeut.

2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu,

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.		Muk kon'nyom	Muk nangaet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		Seura' na' eun ko'nangaet' na' ce ko'
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Mhaing' ce ri ku'rin 20 tu' hk'u' rin ri peun ku' na' a ci meuh keu nhaw' tang kah ce lah a, hawc' tang kah ce lah' tu' ut' hk'a' naee hkawng na' bae ti pok yawo.	Ku'rin 20 hk'o' a meuh leu kah' titon na' kah ce lip a meuh muk ri, saec' meuh tu' hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 21 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 21 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Hkeung' na' a ci yeuh sa'nhaw'? Ku' yawng ku' cang pe' na' ce pe' na' lah' a, mhaing' ce ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yawo.	Nangaet' na' ce ko' hkeung' na' peue ci' lo' caee a vang yeuh keu nhaw'? A ci' kue' a' co' pun peue yeuh sanhaw'? Mhaing' ce ku' lah' ce na' tem' mhai' a ri keunhat' na' yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce tem' tu' hk'u' na' koe. Hawc' kah ce sawe' pli' ka hkeung' na.	Hku' ka hkeung' na' pe' na' pleng' a meuh nya. Kah ce sawe' a meuh ruprang nya yawo.
6.	Seng' htawm mae'	Va ce hlup' a ri seng' htawm	Va ce hlup' a ri seng' htawm

ku'pleh		
---------	--	--

Ku'rin (22)

1.Vang keuti' phum' ka na' : " Aw, aw " na' tem' a ri yeuki' yeuh seng' ka na' a htop', yeuh ri yawng, cang tem', cang lip a yawo.

2.ku' lo' : ku'rin htawm Plang, ku' glawng muis, Paeng pung', ku' tem' paeng pung', Keunhat' paing, con, Pen', Nam nom' sa' li, Mak' som cem'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kon'ngom na' ce gvah ce meuh muk ri. Hawc'ko' ka ce leuk peue loe' peue va ce ing' nanggal'. Ing' kawng ce nanggal' na' muk nhaw' muk awng' dal ri.Ku' ing' kawng ce loe' peue. Ti muk na' ta leuk ce ti peue hawc' ko' taing' moe eun na' aci' keuting a'neng gawm' loe' peue ce. Bae ti peue na' rang' eun na' a ci' gus' a' neng taing' a seun' ku' peu awm na'. Vang ce ti muk na' ti peue taing' cung ce na' yuik' ka na' a ci' lang' a' naeng taing' a muk nhaw' muk	Ti muk na' phawng' peue gvah ce yawo. Hawc' ko' tuil' ce is' mu' ti to' lang'. Kah ce cang' mu' na' tit' a ri puri lom lom a. Kah ce mawt a meulam lam ri. Kah ce yeup ngai ri. Yam yeup ce ngai ri na'. Seura/ma ka na' kah' ce pleng' ti ce yawo. (Upama- seu pawl, Kawk', sum' meuh keu nhaw')

		nhaw' muk awng' yawo. (Muk nhaw' a lawng lang' ko' pun nambat nuing.)	
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	A ci' meuh kleum' keunhaw' ? Hkeue' na' mae' a'pu' eun ka ka ci' yeuh keunhaw' ? A' nhaw' ci' kue' klawl' ri ka. Peue ci' pleng' hk'eung' na' meuh keunhaw' ? Pe' ri lak' duing nyu pe' hk'eung' aw?	Nya pe' na' a ci' pleng' ri keunhaw'? Peue ci' pleng' hkeung' na' meuh keunhaw'? Pe' ci' kuit hk'eung' na' yeuh sa'nhaw'? Lak' kaw pe' yeuh ri seun' hk'eung' na' aw? Kaw pe' yeuh peue cang caeng ri yeut aw?
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 22 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 22 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	" Kue' a leukah' ti moeng saec' meuh yam nhaw' yeuh ri seun' leungawng na' yawo. " Meuh ka a' mawo lal' peue ka leumeus' puri nyawk'. Daecti ku' ti peue na' eun un' cang seung' ku' ti peue na' eun. Ka keul seuru a sum' keuteul puri peue leuk ka. Ku' tipeue na' eun pun nambat nuing. Na' ka ing' tinya ko' lawli ka na'a daeng hk'uik' nang hk'ok na'. Ku' cha nang na'	" Leunawng na' kue' a nang lawm, nang leuho' , nang vaeng' ka loe' ce u yawo." A' nhaw' ci' un' sum' caeng nang lawm ka. Sum' caeng peue a pal koe. Seun' awn' na peue na' e' yeuh ri seun' leungawng na'. E' lawn seun' a ko' a' nhaw' ku kaw sum' lo' e'.

		<p>eun eun tit' ri lawli na' eun kah a'mawo ri na' eun teum' ri. Daecti eun tae'eun hk'uit' yeum yawo. Cu'yi ka na' un' seun' a puri a hk'o ka toh puri yawo. Peue na' e' un' seun' e' puri e' kaw yeuh ri cang rap ri ti a ku peue ri pawh.</p>	
5.	<p>Ku' pleng' nang hk'u' ka</p>	<p>" L, E, U, N, G, A, W, N, G " na' sawng' sawng' tem' a meuh tu' ri keunhat' nhaw' keunhat' awn' moe' a eo' cawng' na'. Kah ce sok a yeuh ri nyu a. Hawc' ko' kah ce dal' ku' pun ri na' yawo.</p>	<p>Va ce nawk hk'a' nok na' a ci' kue keunhaw'? Yam yung' e' na' un' nang tang' a ri e' ci' soh' a ri keu nhaw'? Pun ta kaw e' kue' vang ut' leu eungawng na' a teum' e' yawo.</p>
6.	<p>Ku'pleh ti sut'</p>	<p>Tang mhaing' ce ri ku' guil hawc' na' ce. Pun ta kaw ce yawng a mhaing' ce heun' heun'. Hawc' ko' ming' a 1 rot ti kul'. Anhaw' lawng meuh (10) ko' kah eun ruip ce ywo. Eun lawng pun a' nhaw ko' ta kah eun rip ce yawo.</p>	<p>Mok' dal ri lom lom ri ti peue na' eun heul' seukluing ri nanggal eun ti peue na' eun na' lah' leumeus' ui mi yawk'. Ku' mok' na' eun na' lah' a ci' meuh kop keu nhaw' mi vae' lah' ri leumeus' ui'. Huik' mi na' hk'o' leumeus' ka nyawk'.</p>

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' yom na' kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng a yawo

2. Ku'lo': Htawm hklawng muis seura'ma, pit', mae' ku Lo' na' ce raeng ri uin' a yawo.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Gvah kon'nyom na' ce meuh muk ri. Ku' ti peue na' ut' hk'a nok na' pawk' ri yat ce.	Tuil' ce is keunhat' ce na' tem' ri hk'ui'p' tu' awn' a, seura' na'1, 2, 3 ce na' hteol' ri ing' tit' a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 22	Ku'rin 22
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 23 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 23 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lak' duing nyu pe' a' hk'auip aw? A'kuip na' a ci' kue' muis a ci' kue muis a' neng ceu? a hk'auip na' a ci' lo' ri a' neng ceu.	A' hk'auip na' a ci' meuh keunhaw' na' peue pleng' a, a' hkuip na' lo' pun keunhaw' hawc' ko' seura' na' eun na' lah' ce mhawng' lawng ka na' yawo.
5.	Ku' plek nang hku'		
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples		

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem' tu' hk'u' " -s " aen' na, mae' cang lip htawm Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc' yeut.

2. Ku'lo': htawm kaw lo' na' ce , pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu, Pun ku' pleh hkawo mun' htaw lawo mae' paen yang' seudael aen' ce seura' eun na' rang raen ri.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Pun ce kon'nyom na'tuil' ce nawk tu'muis tem' ri nang keu nhat' na' a' nhaw' lawn nyu tu' muis ri na' eun na' kah ri mok' yawo.	Seura' na' ku kaw eun rangraen na' a lawn kue' hkawo mun' htawlawe seun' pang' law' na' ko' cu yawo hkawo mun' tit' a, a lawn un' kue' na' ko' pan' tuic' na' meun a pan' aseu dae htawlawe pan' a hpawn' meul' kah ce po paen na' pangceng' ri na' kah ce jok' a pang cing' ri na' gawm' hpawn meul' ka yawo. Yam kaw ce yeuh a na' seura' eun na' gvas

			ce meuh pun'muk kah yawo ro' na' ce ing' yeuh a koe. Ku' seu bu na' ce sawng' sawng' tuil' kawl' reng ro' ri na yawo
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 23 na' tu'hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw'	Ku'rin 23 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw' mhai' ce.
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 24 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 24 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Seura' na' eun mhaing' kon'nyom na' ce ko' paen' ticeu na'e' ci' yeuh keu nhaw' ri ka. Pe' ci' yawng a yeuh sa'nhaw' pe' na' lah' a, ku' lah' ce na' seura' eun na' mhai' a, a' nhaw' lawn sum' lah' ko' tuil' a hkvang lah' ka ri ce euc. Na' ce hawc' lah' euc' ko' vang un' hton ka na' seura' eun na' tang lah' a, paen' na' ko'	Mheuh e' peue ut'pang hben'keute' na' e' ci' kaw htuk' yeuh ri meuh peue yeuh sha' nhaw' a na' chak'? Mhaing' nangaet' na' ce ku' yawng cang ce na' kah ce lah' a, seura' eun na' tem' mhai' a ri keunhat' na'. Ku' seura' kaw eun tangbaee na' ko' yeuh ri meuh peue seunga' chak' na' ko' hk'a' huk' hawn' na' e' na' hkawn' cang pun a yawo.

		meuh peupeue na' caee peue a euc', paen' na' a ci' kue' a' neng ceu na' seura' eun na' tangnyu ri lah' ce mhawng' a.	
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce sawe' hpung'hang paen' som' uip' mae' paen' ku' pawn'	Leu kah' ti riton cang ce na' kah ce tem' meun a yawo (U' hpama- sum' nyui' ui' leuum')
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh		

Ku'rin (25)

1.Vang keuti' phum' ka na' :“ Ht, ht ” na' tem' a ri yeuki' yeuh seng' ka na' a htop', Yeuh ri yawng, cang tem', cang lip a yawo.

2.ku' lo' : Ku' glawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung', mak' seucem', keunhat' paing cip'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tu' muis ce na' tem' a puil pal kah ce lip a.	Pang' maen' ko' ka ce sawng' sawng' tem' tu'muis ri. Hawc' ko'

			seura/ma ka na' ti ri uin' a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ti nya pe' na' lak' kue' pe paen' aw? Me ka na' yuic' eun ri plai' eun ci' yeu keu nhaw'? Lak' kue ce paeng' ngam aw?	Nang nya hk'ul' e' a ci' kue' keunhaw'? Ku'rin peun ku' na' a ci' meuh keunhaw'? Lak' sum' is' pe' nya yeuh ko yeut.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 25 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 25 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Htawm na' lak' yawng pe' a aw? Pe' ci' kuit a meuh sa'nhaw'? Hawm na' peue lawng yawng a ko' meuh peue nang yhuk' ceng', ngai plas', lah keunhaw' ce ku yawng a. Lak' sum' meuh pe' yeuh keutit' na' ce aw. Mhaing' puri ti ka.	Hawm lah' peue na' pe' ci' kuit a meuh keumhaw'? Peue lawng un' yawng thawm na' meuh peue nang ngai lek', nang yhuk' luic', nang nga' o'. peue saec' lah' ce mhawng' ce kuin' yawng a. Pe' ci' kuit a yeu sa'nhaw' mhaing' ce ri ka.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Pheng' ce meuh muk ri. Htawm na' yawng a' neng ce ka ce tem' a. A' nhaw' lawng yawng a heung' ko' pun ri hk'a mak' seucem'.	Ce ci' phat' htawm a' neng ceu ka ce tem' a. A' nhaw' ci' phat' htawm heun' lah' ce mhawng' a.
6.	Ku'pleh ti sut'	Kah ce tawm' puri yawo. Peun sa' ka ce ti ku' hk'a huk' pluing' puri hk' a.	Peunsa' ce ci' sum' yeuh keunhaw' ka ce kuit a. Ce na' ping' ku' kaw pleh na' huk' peunsa'.

Ku'rin 26

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' yom na' kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng' a yawo.

2. Ku'lo': Htawm ca lang', pit', hpung' hang.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 25	Ku'rin 25
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #26hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #26hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Pe' ut' ti ya pe' ci' nghawm' hk'a pang keunhaw'? ' A' hpui' na' a ci' kue'cung a' neng cung?	Lah' ui' pe' mhawng' lawng a' hpui', a' hpui' na' a ci' kue' a' co' pun peue e' yeuh sanhaw'? A hpui' na' e' lawn un' caee a e' nghawm' hk'a a ci' yeuh sa'nhaw'?
5.	Ku' pleh nang hku'	Leumah' kue' a nya hk'ul' hk'o' tuk yak ti ya. Ce ci' kue' yawo keunhaw' yawo? Ma na' ka ci' heul' hk'a' tawnghaw' hk'a' heun? Kon' na' eun ut' eun ci' keut' ti yeuh sa'nhaw'?	Seura' na' eun sawe' a pom Ku'rin htawm na'. ce na' hot' ti lah' a yawo. Kah ri meuh a' pom seun' ku' ut' hk'a naee ku'guil na' yawo. Saec' meuh a pom nhaw' a, a sum'ut' hk'a nok na' a kaw kah ri seun' a.
6.	Guil ce ri seng	Ku' va ce puri sa'lit a	Ku' va ce puri lah'

	htawm guil ce ri ku' pleh	ri puri peun ku' na' ku' kaw ce pin' kah ce yeuh a. tuil' ce is' yam kuit a, ce un' yawng a seura' na' eun na' lah' ce mhawng' a.	ris a ri puri peun ku' na tuil ce is' yam kuit a.
--	------------------------------	---	---

ku'rin-27

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin
htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem'
tu' hk'u' " Ae, ae " aen' na, mae' cang lip htawm
Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri
tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun
kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh
ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a
hawc' yeut.
2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat',
hpung'hangg heun' ceu,
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kah kon'nyom na' ce ing' tem' tu' ut' hk'a' naee teuk na' peue ce ti ceu. Ku'rin 27 na'	Seura' na' kaw eun rang raen ri uin' a' tum' yang', ku' kaw ce pleh na' ko' a' tum' loe' meul' na' kah ce taet a pang vawo na' ti minit alawn un' hk'uic pang keu te' na' saec' ti meul' ko' a lawn pun ti minit ko' muk tit' ce na' pun hpa] ta' ma' yawo. Yam kaw ce yeuh a na' seura' eun na' gvas ce meuh loe' muk kah yawo ro' na' ce ing' yeuh a koe. Ku' seu bu na' ce sawng' sawng' tuil' kaw' reng ro' ri na yawo
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 26 na' tu' hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw'	Ku'rin 26 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw' mhai' ce.
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 27 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 27 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na'	Seura' na' eun mhaing' kon'nyom	Pun nangaet' na' ce ko' " tuis " lah' peue na' a ci'

	ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	na' ce " tuis " lah' peue na' a ci' ut' tawhaw? " tuis " lah' peue na' cang pawn' peue a eucyeut aw? ku' lah' ce na' mhai' a, vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.	kue' a' neng ceu, tuil' ka a' co' pun peue euc' aw? Kah ce lah' ku' yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na' yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce sawe pung " tuis " na',	Kah nangaet' na' ce sawe' hpung ka " tuis " na' mae' leu kah' ti ton na' kah ce tem' a nang htawm ri na' meun, hawc' seura' eun na' tang nawk ce na' a ci' cawp' un' cawp' na'.
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh		

Ku'rin (28)

1.Vang keuti' phum' ka na' : " -C " na' tem' a ri yeuki' yeuh seng' ka na' htop', yeuh ri yawng, cang tem', cang lip a yawo.

2.ku' lo' : Ku' glawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung', htong' tai'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Va ce pleh klawng tu' muis. Klawng tu' muis ko' pawva ri heu' a. Keue' ri heun ko' heu' a. (Top' gas' a)	Tem' tu' muis ce na' hawc' ko' cip' a meuh tu ri kah ce to' a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Tuis' na' mak pe' a yeut. A'ta' eun ci' nyu tuis' na' tawng nhaw'? A'ta' eun a ci' yeuh keu nhaw' eun vae' un' pun tuis' ri na'. A'ta' mhaw' na' eun ci' lah' keunhaw'? A' nhaw' ci' poc' tuis' eun a'ta' na'. Tuis' na' a ci' ut' tawng nhaw'?	Tuis' na' a ci' puc ri neum keunhaw'? Tuis' na' a' nhaw' ci' mak a. A' nhaw' ci' nyu tuis na'. Ku' lah' A'ta' mhaw na' lak' meuh ka aw? A ci' meuh kop keunhaw' a'ta' na' eun vae' kuin' pun tuis' na'.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 28 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 28 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lic na' peue ci' lah' a yeuh keunhaw'? Kue' a apon " Lic mae' so' kung' a mal' so' na' akeu nah a hk'uin' hawc'. Lic na' sae'caee' a hawc' yawo." A'nhaw' lawng yeuh a meuhlam lam ri kaw ce pun nang hk'o' hang' ka.	Ku'rin hk' a' tuh na' a ci' lah' keunhaw'? E' ci' yeuh keunhaw' ri lic na'. "Kue' a lic ti tu' peue hk'uin' sum'nyu a na'. Na' kaw kue' pen' ko' ce pong' ri nghawm' lic na' yawo." lic na' a ren' kawn ngawk'.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Pang' maen' ko' pleh hk'awng' lic. Gawm'euc' lom lom ri hawc' ko' kah ce lec nang ngon' ti peue. Hk'awng' eun nang	Ti htong' tai' na' tuil' a ri ce. Gvah ce meuh muk ri ti muk na' leuk ce phawn' peue. Kah ce dal ri. Mok' pang htong'tai'

		ngon' na' mak' va eun puc ri. Daecti ku' ut' nang ngon' na' eun kaw co' ca' ri puc yawo.	na' yeuh a heul' heul'. Ti peue hawc' ti peue yeuh a hawc'. Loe' muk na' hk'e puri hawc' nanggal'.
6.	Ku'pleh ti sut'	Ku' tawm' ce ri puri peun ku' na' tuil' ce is' yam yeuh a.	Tuil' ce is' ku' kaw yeuh ti nya. Kah ce nawk nang yung' e' na' a ci' kue' lic a' neng tu'.

Ku'rin 29

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' yom na kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' Vang pawng' katu' plang na' mae' cang lah' cang hpat' a yawo.
2. Ku'lo': Htawm ca lang' pit', hpil hpung' hang ku' kaw htuk' ri pleh
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kah ce ing' tem' tu' keuting ri paen' pung' na'	Tem' tu' muis pe' na' ku' ut' hk'a naee keunhat'na' ing' sok a koe.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 28	Ku'rin 28
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #29hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #29 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing'	Peue nang lok gawm' euc' nang un' kue' ngai' a ci' meuh	Jawng kui' tu' e' na' ku' a' yeuh' e' keuting hk'a' peue

	puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	a'nhaw'? Ca' ka sawn' ku'ngai' yaep' na' ce, e' lawn un' kue' ngai' e' heul' e' ci' yeuh sanhaw? Mawo' na' ku' nyui e' hk'a' heun 'na' a ci' meuh a'nhaw?	na' a ci' meuh keunhaw' na'? A ci' kue' a' co' pun e' yeuh sa'nhaw? Kah ce ing' tem' a, ku' kue' yin mawo' na' ce lawn un' pun ri nyui ce ci' yeuh sa'nhaw?
5.	Ku' pleh nang hk'u'	Ku' ti peue na' ce na' kang' gai' eun na' eun na' muik mak ce eun na' lah' muis eun ku' yat ri eun na', kah ce vong ri htaaw lawl sok ce. Hawc' ta mhaing' ce e'un' nyu gai' ri a ci' yeuh sa'nhaw?	Kah ce yep ngai' ri tem' tu' seura' na' eun ci' kaw kah eun tem' keunhaw' na' ko' eun na'raen ri uin' a. A'nhaw' lawn pun a hot htaeo' ri na' eun na' pun hpahta'ma' yawo.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Seura' na' eun lah' a, peunsa' pe' ci' sum' pleh keunhaw' pe' na' pin' a huk' aw?	Peun sa' pe' na' lip so'lo guil e' na' ce euc' peun sa' pe' na' lah' a.

ku'rin-30

- Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin
htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem'
tu' hk'u' " B, b " aen' na, mae' cang lip htawm Plang
na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a.
Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah
ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw
pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc'
yeut.

2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu, pli gleun' aet' nang hpiu' seurak', hpiu' hleun', hpiu' pai mae' hpiu' lawng,

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Seura' na' kaw eun rangraen pli gleun' aet' nang hpiu' seurak', hpiu' hleun', hpiu' pai mae' hpiu' lawng, hk'a' naee hpiu]' pun' ceu aen' na eun na' kah ri seue' a nang kawk' na' heun'. Hawc' eun na' kah ce leuk ri uin' a ti dui' hpiu' nhaw hpiu' awn' a eun na' kah ce sawng' sawng' seue' a ti dui' yawo. Gvas ce meuh loe' muk ka ce yeuh a.	Seura' na' kaw eun rangraen na' ku'rin 30 hk'o' a meuh leu kah ti ton na' eun kaw nyu ri cip' a meuh tu' ri euc', eun na' gvas ce meuh muk ri loe' muk eun na' tang kah ce keue' ri hk'a' naee htawm na' ce na' seut' tu' cip' eun na' ce na' keu tec ri to' a heul' yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 29 na' tu' hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw'	Ku'rin 29 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw' mhai' ce.

3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 30 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 30 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Pun ce kon'nyom na' ko' "buk" na' kue' pe' yeut aw? "buk" na' peue ci' lo' a tawng nhaw' kah ce lah' ku'yawng ri na', ku' lah ce na' mhai' a, vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.	Pun nangaet' na' ce "buk" na' ko' a ci' kue' a' co' pun peue yeuh sa'nhaw' kah ce lah' ku'yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na' yawo. vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce tem' leu kah' ti ton na' yawo.	Plang e', e' ci' caee "buk" na' tawng haw lawng aen' na pe' na' tem' a meun, na' ce hawc' tem' a ko'seura' eun na' tang nawk ce na' a ci' cawp' un' cawp' na'.
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh		

Ku'rin (31)

1.Vang keuti' phum' ka na' :“V, v ” na' tem' a ri yeuki' yeuh seng' ka na' htop', yeuh ri yawng, cang tem', cang lip a yawo.

2.ku' lo ' : Ku' glawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung', puk,

3. Ku'rin ti htan hawc' ti than

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kah ce mhaing' puri. Lak' ut' sam ran mi seungaen'. Mi ci' pun ri yeuh keunhaw' ti nya.	Tul' ce is' yam leukah' tiduih'. Hawc' ko' kah ce tang lah' a nanggal' ce ci' lah' keunhaw' ri puri tuil' ce ah' a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Buk a' nhaw' na' a ci' goh'? A' nhaw' ci' lah' ri kung' mal'? Lak' tuing kung' pe' mal' aw? Buk na' a ci' yeuh sa'nhaw'? Buk na' a'nhaw' ci' pleng' a.	Kah pe' ping' buk huk' lak' ping' pe' a aw? Kaw e' rem keunam ka cawng' na'. Me na' ce mang rem a. Beun' na' ce mang seut' rip ka.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 31 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 31 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lak' lat' pe' ri leuvai na'aw? Leuvai na' a ci' ut' tawng nhaw'? " kue' a leuvai ti tu' a heul' sok ri hk'a. Na' a heul' ko' a nyu cak' ti tu' na' caee' kaw hk'a a ko. Cak' na' kaw ri hk'ak puri a it' ri yam. A keue' ri ka a tuknhak ri a kuin' laee pen' hk' a a.	Duing nyu pe' leuvai na' yeut aw. A'nhaw' ci' yawng apon leuvai kah ce lah a.E' na' leuceng a tiduih'. Hawc' ko' vapuri kuit a pawh. Leuvai na' a ci' na' yeuh keunhaw'? A vae' hk' a keune im'.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Meuh leuvai ti peue eun na' hot' ti hk'a peuena' ce. Na' eun pun ri hk'a peue ko' ku' yeum na' eun na' tang	Va puri pleh maeerup kang pawh. Cawng lom lom ri tuil' ce cang' leumuik' mae'

		meuh leuvai. Leuvai na' a kaw pet ti heun'.	keutong. (Leumuik' na' kang keutong na' mae) Tuil' a ruip puri hk'eup' a tawngnhaw' ko' yeum. Ku' yeum nang ti' a'nhaw' ko' kah eun lah' lawng ku' rin e' seungaen'.
6.	Ku'pleh ti sut'	Lah' ce mhawng' lawng leuvai na'. Hawc' ko' va ce pleh a meuh tang' leng. Nya hk'ul' ti lhang', leuvai ti peue, nang peun' leuvai ti peue. Peng' a meuh tang' leng meun yawo.	Kah ce tem' lawng ka leuvai na'. Ce yawng a' neng ka ce tem' a. kah ce lah' puri mhawng' a yawo.

Ku'rin 32

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' yom na' kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng a yawo
2. Ku'lo': Htawm hklawng muis seura'ma mae' pit' mae' ku Lo' keun ri kawguil nayawo
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nang gal'.		
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 31	Ku'rin 31
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #32 hk'a'naee	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #32

		ku'rin 1)	hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lak' duing mhawng' pe' muis sim' a'klaec' aw? A' yhil na' lak' duing nyu pe' a yeut aw? A' klaec' na' a ci' yeuh keunhaw' ri a' yhil na'? A' yhil na' a ci' hawe keut' ti yeuh sa'nhaw'?	A' klaec' na' a ci' yeuh keunhaw' a vae' seungeung' ri a yhil na'? a vae' un' sum' va a' klaec na', pe' ci' nyu a kue' hpum' yeuh sa'nhaw'?
5.	Ku' plek nang hku'	Kah kon' nyom na' ce meuh ku ri tuil' ce cawk' mae' cing' ka na' ce ci' pun lawng keunhaw' a' mawo leumeus' tiku mae' amawo un' leumeus' puri hawc' ko' lah' ce mhawng' lawng ka na' yawo.	Seura' na' eun na' sawe' a eun na' gvah ce meuh muk ri eun na' kah ce yeuh a ti muk hawc' ti muk yawo. A'nhaw' lawn ku hpum hat' mae' un' kac mae' un' kac eun na' leuk ri uin' muis ce na' eun na' tuil' ce is' a mak 1, 2, 3 muk yawo.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Guil ce ri cai hawc' ko' tuil tem' ce is' tu' tihtae' kah ce htut a meuh cai. A' mawo leumeus' ui' na' mi ut' sam' ran mi yeut aw. A' huk' nang cawng' paw? Awn' a mi na' kah ce htut a meuh cai .	Seura' na' eun kah ce kuit ti is' cai Lawng a' mawo leumeus' puri pe' na' htut a meuh so'lo 5, htaee' is' a' nhaw' lawn cawp' ko' eun na' tuil' ce is' a mak.

ku'rin-33

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin
htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem'
tu' hk'u' " Ue, ue, Oe, oe " aen' na, mae' cang lip
htawm Plang na' meulam lam ri hkawn'
keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw
eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam
lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw
rangraen ri uin' a hawc' yeut.
2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat',
hpung'hangg heun' ceu,
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		Pun nangaet' na' ko' seura' na' kaw eun nyu ri rangraen hkawo mun' seudae htawlawe eun na' kah ce po a pang rel' ri na' hawc eun na' kah ce hlawo' a lih lec moe ri na'.Gvas ce meuh a' res muk kah ro' na' ce yeuh a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 32 na' tu'hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw'	Ku'rin 32 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw' mhai' ce.
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 33 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 33 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Seura' na' eun mhaing' kon'nyom na' ce tinya pe' na' lak' kue' ka "mue'" aw? ce ci' yawng cang a yeuh sa'nhaw' kah ce lah' a, beun' pac' ce a aw? me pac' ce a aw? ma pe' lak'	Pun nangaet' na' ko', lawm leu ngawng na'mae' lawm ka mue' na' seun' a puri yeut aw? mue' ti ceu na' peue ci' caee a pal vang yeuh keunhaw'? kah ce lah' ku' yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na'

		duing soe ce keu ne, ku' lah ce na' mhai' a, vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.	yawo. vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce tem' leu kah' ti ton na' yawo.	Kah nangaet' na' ce tem' leu kah ti ton aen' na ku' kaw ce tem' na' ko' "meuh e' plang na' yeuh ri yawng tu' plang yawo." kah ce tem a seura' eun na' ko' ri lah' ce mhawng' a yawo.
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh		

Ku'rin (34)

1.Vang keuti' phum' ka na' :“uii, eue, aee, awe ” na' yeuh ri cang lip, cang tem', cang lah' a thop', guil ce yawng a yawo.

2.ku' lo' : Ku' glawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung', buk,

3. Ku'rin ti htan hawc' ti than

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kah ce tem' ti muis puri. Tiku kah ce tem' muis puri. Hawc' ko'	Kah ce klawng muis puri mak' va seng' ri puc ti. Lah' a ri rup

		kah ce pling' a.	rang ri.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	A' nhaw' ci' pleng' a'ya ka is' nya. Gawm' yung' lak' teum' ce puri aw? Pe' ci' mhawng' keunhaw'? Kah ce lah' apon na'. Nya ka a'ya na' lak' hawc' ka.	Kah ce lah' apon peun ku' na' ti peue. Hawk' ko' tang kah ce vapuri lah' ris a tiduih'. Kah ce kuit apon na'.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 34 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 34 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lak' tuing nyu pe' duii', htaee', peue, sawehkaw'. Vapuri kuit a tiduih. Lah' ris mhaing'puri tiduih yawo.	Buii', htaee', peue, sawehkaw na' kah ce lah' peue ka keuti yawo. A'nhaw' sum' lah' kah ce lah a yawo. Hawc' ko' va puri kuit a tiduih' pawh.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Gvah ce meuh pun' muk. Muk buii', muk htaee', muk peue, muk sawehkaw' ce yawo. Ti muk na' tuil' ce is' keunhat' paing ti lah'. Ku muk ce kah ce tem' ku' yawng ri na' yawo. (Tuil' yam ka 5 minut)	Kah ce mok' lom lom ri. Ti' ce na' taeh' leuvang ri na' (glawm' lal' plak' ka), hawc' yuk ri taeh a, met' ti a' tawm' ri mae' ti a' ve' na' met' a yeut. Hawc' ko' klawng muis peue (sum' klawng a'nhaw').
6.	Ku'pleh ti sut'	Peunsa' ce ci' sum' yeuh keunhaw' kah ce lah' a. Hawc' ko' tuil' ce nuk sak puri.	Ce ci' yawng a' neng tuil' ce is' yam lah' a. Na' ce lah' a ko' tang kuit a tiduih' yawo.

Ku'rin 35

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' yom na' kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng a yawo

2. Ku'lo': Htawm ca' lang'pit', hpung' hang ku' kaw htuk' ri lo' na' ce gawm'euc' rang raeng ri uin' a.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 34	Ku'rin34
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #35hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #35 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Leumah' a ci' kue' peue heul' tawngnhaw' ti cum? A' rawng ce na' ci' heul' yeuh sa'nhaw? Rawng ce na' a ci' tang keunhaw'? A' tawm' ka na' a ci' tang keunhaw'? Seura' na' eun ku lah' ce mhawng' a eun ku mhaing' ce.	Lah' ce mhawng' lawng ka na' mhaing' ce ri ka a'ta' na' eun ci' lah' keunhaw' ri peue heul' ka na' ce? Jip' ka rawng na' sui' ka a ci' mheuh kop keunhaw'?
5.	Ku' plek nang hku'	Kah ce meuh ku ri ce na' rotti vang seura' na' pleng' eun meuh mhuk ri na' seura' 1, 2, 3 ce na' hkaw hkae	Gvah ce meuh muk ri vong keute' na' hawc' ko' kah ce ing' ut' hk'a' naee ka hkaw hkae ri mak va

		hko' jung rin na' ri puri.	ri lawt vong na yawo.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Vapu ri lah seng' htawm ti duih'	Va pu ri lah' seng' htawm ti duih'

ku'rin-36

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem' tu' hk'u' " G, g " aen' na, mae' cang lip htawm Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc' yeut.
2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu,
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		Pun nangaet' na' ko' seura' na' kaw eun nyu ri rangraen kaw' seupawn' seu' hung' les meul' kah ce go' a meuh htan ri hawc' ce na' nyu ri peut' a ri yang yuit jeh hk'ui' euc'. Gvas ce meuh loe' muk kah ro' na' ce yeuh a. A' nhaw' lawn pun a jeh' hk'ui'

			ko' muk awn' eun na' pun hpa'ta'ma' yawo
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 35 na' tu'hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw'	Ku'rin 35 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw' mhai' ce.
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 36 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 36 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Gong na' ce a ci' kue' keu nhaw'? ku' lah ce na' mhai' a, vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.	Pun nangaet' na' ko', lawn Seura' na' kaw eun mhaing' ce e' lawn kaw sang' mal' na' ko' e' ci kaw htuk' sang hk'a' tawng nhaw' ka gong na'? gong na' a ci kah ri meuh vang yeuh sanhaw' mal' na' a hkawn hk'o' ren'? kah ce lah' ku' yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na' yawo. vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce	Kah kon'nyom na' ce sawe' hpung gong na'.	Pun nangaet' na' ce ko' gong na' ku' hk'o' hlat' meuh sat'hk'i na' a ci'

	yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'		ut' hk'a' naee ka a' neng? ce yawng cang a, a' neng ka ce sawe' hpung' hang ka na' yawo.
6.	Seng' htawm maee' ku'pleh		

Ku'rin (37)

1. Vang keutui' hpum' ka na' : " D, d " na' yeuh ri cang lip, cang tem', cang lah' a htop', guil ce yawng a yawo.

2. ku' lo' : Ku' glawng muis, paenpung', ku' tem' paenpung', a' a' tum', hpen' lang'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti than

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kah ce nok sak' puri. Lahpuri mhawng' ku' yeuh ri ti nya.	Tuil' ce is' yam kaw lah' ris puri mhawng'. A' nhaw' huk' un' huk' kah caet puri meun.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Pun ku' pe' ci' kleul leung keunhaw'? Kah ce lah' a ti peue tang vapuri kuit a.	Kah ce lah' a ti peue. A kue' vang kleuc' ko' kah ce mheh' is' pu na'.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 37 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 37 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae'	Dai' na' lak' ceuc pe' a aw? Dai na' meuh ka	Peue lawng ceng' tai ko' ce ci' meuh peue

	nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	ku' kue' cing ri beun'. Beun' na' ce lawng ceng' dai ko' meuh ce peue kue' mun kun. A'nhaw' ku kaw nyu ce meuh peue kue' hk'a' ngom' jom. Beun' ceng' tai na' peue ku yum am' ce	keunhaw'? Dai na' meuh ka ku' kue' cin. Pe' ci' yawng a yeuh sa'nhaw'? Beun' cen' tai na' ce pe' ci' nyu ce yeuh sa'nhaw'? Vapuri kuit a tiduih'.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Gvah ce meuh muk ri. Ti muk na' lal' ku. Lal' peue mawt cun ce na' tit' puri mat a is'a'tum'.Mawt cun ka na' tit' puri ti ri plak'. Kah ce buin a'tum' puri yeuh a taic. Daecti mak' va ri yeuh a'tum' ri na' taik.	Mawt ngai' ce na' mak' va ce nyu. (Mawt a ti peue) Ku' mawt ngai ri na' eun kah eun hot' ri mheut' peue yawo. Eun lawng pun a'nhaw' ko' e' na' tang mawt ngai eun na' yawo.
6.	Ku'pleh ti sut'	Pang' maen' ko' tuil' ce kuit a. Ku' rin hawc' na' a ci' meuh keunhaw'? Kah ce cop puri ka yawo.	Mhaing' ce lawng ku' kluil e' seungaen'. Kah ce lah' ris puri mhawng' a pae yawo.

Ku'rin 38

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' nyom na' kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng a yawo
2. Ku'lo': Htawm ca lang', pit', Ku' kaw htuk' ri lo' na' ce.
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		

2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 37	Ku'rin 37
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #38 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #38 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	A'ta' a' ya na' ka ci yeuh keunhaw'? Ka ci' kue' keunhaw'? A'ta' na' eun ci' heul' seng' chi' a' neng seunyi? Lah' ce mhawng' vang doh' vang pawng' ka na'.	Muis ka chi' seng' a' ta' na' a ci' muis keunhaw' chi' na' a ci na' pun peue e' yeuh sa'nhaw'? Seura' na' mhaing' ce eun kun a' lah' ce mhawng' a ti' pae ka na' yeut.
5.	Ku' pleh nang hk'u'	Peuk' ri uin' hku' na' kah ce ing' keutec mhin' a peue ce 30, a' nhaw' lawn hawc' nang gal' ko' eun pun hpa ta' ma' ce lawn hawc' pleh ri ko' seura' na' eun na' mhaing' ce. Lawng ku' pleh ri na'.	Tem' tu' chi' na' heun' hawc' ko' kah ce keu cheng' puri hawc' ko' ce na' ing' seut' a 20, a' nhaw' lawn pun heun' ko' eun na' pun nang gal'.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Lah' cai ti duih' kah puri lah' ti peue hawc' ti peue.	Lah' cai hkeng puri leuk' nang seng' mun tuil' su' leuk' 1, 2, 3.

ku'rin-39

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawn'rin ri aen' na, ku'rin htawm na' punta kaw ce cang yawng cang, cang tem' tu' hk'u' " F, f" aen' na, mae' cang lip htawm Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri

tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc' yeut.

2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu,

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		Pun nangaet' na' ko' seura' na' kaw eun nyu ri rangraen ku' ot' moe pun' meul yam kaw eun va ce yeuh a na' seura' eun na' tuik' ku' ot' moe na' sawe lih eun na' kah ce peut' a ri yang yuit ku' pun a deut nanggal' na' ce, ce na' pun hpa'ta'ma. Gvas ce meuh pun' muk kah ro' na' ce yeuh a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 38 na' tu'hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng keunhaw'	Ku'rin 38 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keunhaw' mhaing' ce.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 39 (nawk ku' kaw yeuh #2	Ku'rin 39 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee

		hk'a'naee ku'rin 1)	ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae'e nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Fa' lah' peue na' a ci' ut' tawngnhaw'? a ci' yeuh sa'nhaw'? a ci' hk'a' keu nhaw? 'ku' lah' ce na' mhai' a, vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.	Pun nangaet' na' ko', lawn Seura' na' kaw eun mhaing'ce. Leu mah' a'ta'fa' na' a ci' yeuh sa'nhaw'? a ci' kue' hpum' yeuh sa'nhaw? fa' nanggong na' mae'e fa' nangkuing' na' seun' a pu ri yeut aw? kah ce lah' ku' yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na' yawo. vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah nangaet' na' ce sawe' hpung ka a' ta' fa' na' yawo.Hawc' ko' kah ce tem' meun tu' ut' nang teuk na'.	Kah ce htut a pom do' neng' keu hti a sum' meuh lawng keu nhaw' a.
6.	Seng' htawm mae'e ku'pleh		

1. Vang keu tui' phum' ka na' : " R, r " na' yeuh ri cang lip, cang tem', cang lah' a thop', guil ce yawng a yawo.

2. ku' lo' : Ku' klawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung',

3. Ku'rin ti htan hawc' ti than

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tuil' ce klawng muis ri na' koe. Kah ce yeuh a meun.	Kah ce tem' tu' muis ri na'. Na' hawc' ko' ce na' tuil' puri nawk ku' tem' ri na'.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Peun ku' e' ci' guil keunhaw' kah ce lah' ris puri mhawng' yawo. A ci' meuh un' meuh tuil' ce kuit a meun.	Kah ce puc ri ti peue eun na' lah' ce mhawng' lawng ku' guil e' peun ku' na' yawo. Gawm' euc' ce na' tang lah' eun mhawng' vang plil ri na'.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 40 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 40 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lak' tuing nyu pe' reu aw? Reu na' aci' ut' tawng nhaw'? " Kue' a reu ti lhang' a tang peue heun'. Yam heul' ka na' a caw ri duim' a keului' ri yawo." Vapuri kuit a tiduih' pawh.	Lak' yawng pe' reu aw? "Kue' a reu ti lhang' a tang peue heul' a heul' vae vae na' nyu nam hk'aeng' na' a kaw phawt' ri a un' tawng ri phawt' ri a hk'ih' a tawo." Va puri kuit a tiduih' pawh.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Sawe' ku' tho vong keuti sawe' a keuting tuil' ce lec a gawm' euc'. Hawc' ko' baet ti sawe a aet' aet' yawo.	Pheng' ku' tho vong heun'. (pheng' a ri mu' yang') Kah ce lek a mak' va ri buin mu' na' a'nhaw' lawn

			buin a ko' yeum.
6.	Ku'pleh ti sut'	Tah ka ce lah' lawng ku' kluil e' seunyaen' na'. Yeuh ce pawn a meuh lam lam ri. Pleh lawng ku' kluil e' seunyaen' na' a'nhaw' ci' kaw pawn aheun hk'e puri ka.	Tang kah ce mhaing' puri lawng ku' kluil e' seunyaen' na'. Pleh lawng ku' kluil e' seunyaen' na' cop puri ti ka.

Ku'rin 41

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' nyom na'kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng a yawo.

2. Ku'lo': Htawm ca lang' pit', hpung' hang, ku' kaw htuk ri lo' na' ce kuit ti tem' a.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 40	Ku'rin 40
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #41 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #41 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Lak' duing nyu pe' guil puing aw? Lak' duing nyu pe' klong' aw? Seura' na' eun lah' ce mhawng' a ko' rim hang ce ri ka yawo.	Guil awn' na peue ci' lah' a meuh guil' keunhaw'? hk'a'naee klong' na' a ci' cang kue' keunhaw'? Lak' duing nyu pe' bla' aw? Pe' sang' mal'

			sim' a lawn hk'a ma kuing' pe' glanga yeut aw?
5.	Ku' plek nang hku'	Pleng' ku' cawk' mae' a'nhaw' lawn pun a ko' eun na' pun ri meuh ku' glang' un' vari cheun' ri yeuh ri seun' ku' glang' na.	Kah pleng ruprang peue pleng' a is' ti cung seun ku glang' na'
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Kah ce lah cai guil ri na' a ci' meuh a' neng lip a euc'.	Seura' na' tem' cing' ka cai guil ri na' kah ce cawk mae' a' nhaw' lawn pun nhaw' a ce na' cai a.

ku'rin-42

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem' tu' hk'u' " Bh, bh, Dh, dh, Gh, gh, Jh, jh " aen' na, mae' cang lip htawm Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc' yeut.

2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu,

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		Pun nangaet' na' ko' seura' na' kaw eun nyu ri rangraen Gvas ce

			meuh a' res muk kah ro' na' ce yeuh a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku' rin ce hawc' peunku' na'	Ku' rin 41 na' tu' hk' u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw'	Ku' rin 41 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw' mhai' ce.
3.	Ku' rin nang hku'	Ku' rin 42 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk' a' naee ku' rin 1)	Ku' rin 42 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk' a' naee ku' rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung' han ka ku' rin na' tiduih'.	Seura' na' eun mhaing' kon' nyom na' ce nya pe' na' kue' ka gal' yeut aw? gal' na' a ci' tuil' a' co' pun e' yeuh sa' nhaw'? kue' pe' jhat' yeut aw? pe' ci' ti a tawng nhaw'? kah ce lah' ku' yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na' yawo. vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.	Gal' na' a ci' tuil' a' co' pun peue yeuh sa' nhaw'? jhat' na' cang tai' pe' a yeut aw? e' lawn tai' a e' ci' lo' keu nhaw'? kah ce lah' ku' yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na' yawo. vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce	Kah kon' nyom na' ce tem' tu ut' nang	Pun nangaet' na' ko' seura' na' eun kah ku'

	na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	teuk na' euc' yawo. A ci' cawp' hk'a' ri un' cawp seura' eun na' tang nawk' ce na' yawo.	rin htawm na' ce tem' lawng hk'a' huk' hawn' ti ceu na' pun ta kaw e' pun a na' ko' e' ci kaw lo' ri kue' hpum yeuh sa'nhaw' ka' ce tem' ku' yawng cang ri na' euc' yawo.
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh		

Ku'rin (43)

1.Vang keuti' phum' ka na' :“ Kv, kv, Gv, gv, Ghv, ghv, Hkv, hkv ” na' yeuh ri cang lip, cang tem', cang lah' a thop', guil ce yawng a yawo.

2.ku' lo' : Ku' glawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung', keunhat' tem'.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti than

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Tuil' ce hk'e tem' tup muis ri na'. A'nhaw' ci' kaw hawc' nanggal' tuil' eun hk'a mak' seum' cem'.	Kah ce tem' tu' muis puri. Hawc' ko' kah ce tuil' puri nawk a yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Peun ku' e' ci'kuil tu' keuting nhaw' a. Kah ce ing' tem' a ri maen pung' na'.	Ku' kluil e' peun ku' na' a ci' meuh keunhaw'? kah ce mhaing' puri ti ka.
3.	Ku'rin nang	Ku'rin 43 (nawk ku'	Ku'rin 43 (nawk ku'

	hk'u'	kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Kvae', Gvat', Ghvan', Hkvak na' a ci' meuh keunhaw? Lah' ce mhawng' a meuh ka ku' caee e' nang nya. Hawc' ko' kah ce lah' ris a tiduih. Ku' nyawng a'nhaw' lu' nyawng nang awng' ka ce leuh ploh' puri yawng a.	Kvae', Gvat', Ghvan', Hkvak na' a ci' meuh keunhaw? A' ci' lo' ri tawng nhaw'? Kah ce lah' ris a tiduih. Ku' nyawng a'nhaw' lu' nyawng nang awng' ka ce leuh ploh' puri yawng a.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Gvah ce meuh muk ri. Hawc' ko' tuil' ce is' muis kvsee', gvat', ghvan', hkvak na' yawo. Kah ce pleh a tiduih' a ci' yeuh ri sa'nhaw' phung' hang ka na' lah' ce mhawng' a ka ce yeuh a yawo.	Gvah ce meuh muk ri. Hawc' ko' tuil' ce is' muis kvsee', gvat', ghvan', hkvak na' yawo. Kah ce pleh a tiduih' a ci' yeuh ri sa'nhaw' phung' hang ka na' ka ce yeuh a meun.
6.	Ku'pleh ti sut'	Vapuri mok' eung' hk'ui puri yeuh pang hk'ui ri na' tit puri. Hawc' ko' ti plak' na' ce tuil' ce is' yam leukah'. (pling' puri leukah')	Pleng' ri uin' leukah' pleh nang keunhat'. Top ri uin' a hawc' ko' tuil' ce cawk' mae' a yawo. Hk'uik' cing' nhaw' a kah ce lah' a yawo.

Ku'rin 44

1. Vang keutui' hpum' ka na' : Kon' yom na' kaw ce cang peus hpum' ri rin, Vang doh' pawng' ri tu' plang na' mae' cang lah' cang pawng a yawo

2. Ku'lo': Htawm ca' lang' pit', hpung kaw tit' ku' kaw htuk' ri lo' na' ce.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Ku'rin 43	Ku'rin 43
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #44hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin (nawk ku' kaw yeuh #44 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Kue' ka A'ya seunao ka kaw heul' mal' ka ci' yeuh ri uin' keunhaw'? Lhe' na' kue' a a' co' pun e' yeut aw? Seura' na' eun na' lah' ce mhawng' lawng ka na'.	A' ya na ka hawk' ri uin' a hk'a' ka ri uin' hk'eung ri na' ka ing' a ci' yeuh keunhaw'? A ci' meuh kop keunhaw' ka vae' seugeung' ri lhe' na?
5.	Ku' plek nang hku'	Kah ce seue' leu um' nang ti' ri na' mak' va a peuc', hawc' seura' na' eun na' lah' a saec' meuh ku' rin pe' na' a ku seun' awn' a yeut 'pe' lawn un' jhawp' a a kun a' seun' leuum' na' peuc' ka na'	Kah ce seue' leuum' na' ti' ri hawc' ce na' hteo' ri hawc' seura' na eun na' lah' ce mhawng' lawng ka na' yawo.
6.	Guil ce ri seng htawm gui ce ri ku' ples	Ku'rin ce na' sa' lit a vang pil ce na' kah ce ta mhaing' a seura' na' eun na' lah' ce mhawng' a.	Ku'rin ce na' cing' ka na' a ci' kue' a' neng eun mhaing' ce ri ka pe' lawn un' pawn a peun sa' ui' na' ta kah pe' lah' a.

ku'rin-45

1. Vang kuetui' hpum': Hk'a'naee ku' kawrin ri aen' na, ku'rin htawm na' puta kaw ce cang yawng cang, cang tem' tu' hk'u' " Mh, mh, Nh, nh, Ngh, ngh, Nyh, nyh" aen' na, mae' cang lip htawm Plang na' meulam lam ri hkawn' keutui'hpum' ri tem' a. Seura' na' eun ko', ku' kaw eun guil na' eun kaw kah ri hpat' a hawc' meulam lam ri. Saec' meuh ku' kaw pleh na' ce eun ku kaw rangraen ri uin' a hawc' yeut.
2. Ku'lo': htawm, pit' kamku heun' ceu, seng' htawm, ting', keunhat', hpung'hangg heun' ceu,
3. Ku'rin ti htan hawc' ti htan.

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon'nyom	Muk nangeat'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.		Pun nangaet' na' ko' seura' na' kaw eun nyu ri rangraen hkawo mun' seudae htawlawe eun na' kah ce po a pang rel' ri na' hawc eun na' kah ce hlawo' a lih lec moe ri na'.Gvas ce meuh a' res muk kah ro' na' ce yeuh a.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc'	Ku'rin 44 na' tu' hk'u' na' tang mhaing' ce ri ka, mhaing' ce ri a pom na' a ci' meuh lawng	Ku'rin44 mhaing' ce ri leu kah' ti ton na' a pom na' a ci' meuh lawng keu nhaw' mhai' ce.

	peunku' na'	keu nhaw'	
3.	Ku'rin nang hku'	Ku'rin 45 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 45 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Kon'nyom cang mhin' pe' yeut aw? pe' ci cang mhin' rot a' neng? nak' duing nham' pe' aw? pe' lawn yeuh ri nham' pe' ci mhawng a yeuh sa'nhaw'? nyim' ti' na' e' ci kaw htuk yeuh a yeuh sa'nhaw'?	kah ce lah' ku' yawng cang ri na' euc' seura' eun na' mhai' ku' lah' ce na' yawo. vangsut' ka na' seura' eun na' tang nyu ri lah' ce mawng' a bae yawo.
5.	Ku' yawng ku' cang ce na' kah ce yeuh a, kah ce tem' a nang htawm ri na'	Kah kon'nyom na' ce tem' tu ut' nang teuk na' euc' yawo. A ci' cawp' hk'a' ri un' cawp seura' eun na' tang nawk' ce na' yawo.	Pun nangaet' na' ko' seura' na' eun kah ku' rin htawm na' ce tem' lawng hk'a' huk' hawn' ti ceu na' pun ta kaw e' pun a na' ko' e' ci kaw lo' ri kue' hpum yeuh sa'nhaw' ka' ce tem' ku' yawng cang ri na' euc' yawo.
6.	Seng' htawm mae' ku'pleh		

Ku'rin (46)

1.Vang keuti' phum' ka na' :“ Eo, eo , Aeo, aeo ” na' yeuh ri cang lip, cang tem', cang lah' a thop', guil ce yawng a yawo.

2.ku' lo' : Ku' glawng muis, paeng pung', ku' tem' paeng pung', keunhat' keuting.

3. Ku'rin ti htan hawc' ti than

No.	Ku' kaw yeuh	Muk kon' nyom	Muk nang aet'
1.	Yeuh ku'pleh nanggal'.	Kah ce tem'tu' muis puri na'. Hawc' ko' kah ce tuil' a ri puri yawo.	Kah ce tem' tu' muis ri na' nang keunhat', ce na' tit' ri uin' a nang cawng' yawo.
2.	Tang mhaing' ce ri ku'rin ce hawc' peunku' na'	Tu' kluil e' peun ku' na' tang lah' ce nhawng' tem' ce nawk a pae ti pok mhaing' ce ri ka yawo. Ce ci' yawng a a'neng tang va puri kuit a tiduih' pawh.	Tu' kluil e' peun ku' na' tang mhaing' ce ri ka. Ce ci' yawng a a'neng tang va puri kuit a.
3.	Ku'rin nang hk'u'	Ku'rin 46 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)	Ku'rin 46 (nawk ku' kaw yeuh #2 hk'a'naee ku'rin 1)
4.	Seura' na' eun mae' nang rin na' ce mhaing' puri lah' ris lawng ku' to' ri hpung'han ka ku'rin na' tiduih'.	Teo', maeo na' lak' tuing nyu pe' a aw? Maeo na' koh' a nya e' yawo. Teo' na' a meuh ku' cuip' e' peue. Mhaing' ce ri ku'yawng ri na' a ci' kue' yeuh sa'nhaw' kah ce lah' a ri puri yawo.	Teo', maeo na' lak' yawng pe' a aw? Maeo na' koh' a nya e' yawo. Teo' na' a meuh ku' cuip' e' peue. Pe' ci' yawng a yeuh seunhaw' kah ce lah' ris a puri yawo.
5.	Ku' pleng' nang hk'u' ka	Va ce muk' gawm'euc' mhaing' ce ri ku' yam la e' ri pleh ku' pleh na'	Va ce muk' gawm'euc' mhaing' ce ri ku' yam la e' ri

		<p>rot seunyaeng' lak' kawn' pawn pe' a aw. Mhaing' ce ri ka yawo. Ce ci' ceuk nang nhaw' a mhaing' ce ri ka yeut.'</p>	<p>pleh ku' pleh na' rot seunyaeng' lak' kawn' pawn pe' a aw. Kah ce tem' a nang htawm ri na' rot ti ku' pleh e' na' gawm' euc'. Mhaing' ce ri ka yawo. Sum' pleh nhaw' a tang kah pleh a yawo.</p>
6.	Ku'pleh ti sut'	<p>Kah ce tem' ku' muis ri na' gawm'euc' ka. Tem' a nang keunhat' na' kah ce tit' ri uin' a nang cawng' yawo. Hawc' ko' ku' ce lah' ri sum' pleh a na' ko' kah ce pleh a yawo.</p>	<p>Kah ce tem' ku' rin ri na' gawm'euc' ka. Tem' a nang keunhat' na' kah ce tit' ri uin' a nang cawng' yawo. Hawc' ko' ku' ce lah' ri sum' pleh a na' ko' kah ce pleh a yawo.</p>